

กฤษฎีกา

ปีที่ ๑๓ ฉบับที่ ๑ ตุลาคม - พฤศจิกายน ๒๕๖๐

www.krisdika.go.th

• บัตรสวัสดิการแห่งรัฐ

• เจตนาารมณ์ของรัฐธรรมนูญ
ว่าด้วยการทำงานที่รวดเร็ว

• สรุปผลการสัมมนา เรื่อง การรับฟังความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักการของร่างกฎหมาย
เพื่อรองรับการดำเนินการตามมาตรา ๗๗
และมาตรา ๒๕๕ ของรัฐธรรมนูญ

▲ นายดิศตต์ โทตระกิตย์ เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา พร้อมด้วยข้าราชการและเจ้าหน้าที่สำนักงานฯ ร่วมพิธีวางพวงมาลาถวายราชสักการะพระบรมราชานุสาวรีย์พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว เนื่องใน “วันปิยมหาราช” เพื่อน้อมรำลึกถึงพระมหากรุณาธิคุณที่ทรงมีต่อพสกนิกรชาวไทย เมื่อวันที่ ๒๓ ตุลาคม ๒๕๖๐ ณ พระลานพระราชวังดุสิต

▲ นายดิศตต์ โทตระกิตย์ เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา เป็นประธานในพิธีเปิดการสัมมนาโครงการพัฒนาหลักกฎหมายปกครอง เรื่อง “การใช้ระบบอนุญาตในการตรากฎหมาย” เมื่อวันที่ ๑๘ กันยายน ๒๕๖๐ ณ โรงแรมเดอะ สุกโศคล กรุงเทพมหานคร การสัมมนา ครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อแลกเปลี่ยนและพัฒนาองค์ความรู้เกี่ยวกับการใช้ระบบอนุญาตในกฎหมาย อันจะเป็นประโยชน์แก่การพิจารณาแนวทางการดำเนินการตามบทบัญญัติ มาตรา ๗๗ วรรคสาม ของรัฐธรรมนูญที่กำหนดหลักการในการตรากฎหมายให้ใช้ระบบอนุญาตเฉพาะกรณีที่เป็น รวมทั้งกำหนดหลักเกณฑ์การใช้ดุลพินิจของเจ้าหน้าที่ และระยะเวลาในการดำเนินการในกฎหมายให้ชัดเจน

▲ สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา จัดสัมมนา เรื่อง “หลักเกณฑ์การใช้ระบบคณะกรรมการในกฎหมาย” เมื่อวันที่ ๒๐ กันยายน ๒๕๖๐ ณ โรงแรมเดอะ เบอร์เคลีย์ ประตูน้ำ กรุงเทพฯ โดยศาสตราจารย์กิตติคุณ ดร.บวรศักดิ์ อุวรรณโณ ประธานกรรมการกฤษฎีกา คณะที่ ๑๓ และประธานกรรมการที่ปรึกษาเพื่อกำกับารปฏิรูปกฎหมาย บรรยาย เรื่อง หลักเกณฑ์การกำหนดคณะกรรมการในกฎหมายใหม่ และกลไกการปรับปรุงกฎหมาย ในปัจจุบันให้มีเท่าที่จำเป็นตามที่กำหนดในมาตรา ๗๗ และมาตรา ๒๕๘ ค. ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

บทบรรณาธิการ

สวัสดีท่านผู้อ่านกฎหมายสารทุกท่าน เวลาช่างผ่านไปอย่างรวดเร็วจริงๆ ปีนี้ย่างเข้าปีที่ ๑๓ ของการนำเสนอสาระความรู้เกี่ยวกับกฎหมายผ่านทางกฎหมายสารให้ผู้อ่านได้รับทราบ สำหรับกฎหมายสารฉบับแรกในปีนี้จะนำเสนอข้อมูลเกี่ยวกับการร่างกฎหมายที่ต้องมีการดำเนินการตามรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบัน โดยสรุปพิเศษนำเสนอ “สรุปผลการสัมมนา เรื่อง การรับฟังความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักการของร่างกฎหมายเพื่อรองรับการดำเนินการตามมาตรา ๗๗ และมาตรา ๒๕๘ ของรัฐธรรมนูญ” ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาได้จัดสัมมนาขึ้นเมื่อปลายเดือนกันยายนที่ผ่านมา โดยจะนำผลสรุปที่ได้ไปประกอบการพิจารณาจัดทำร่างกฎหมายเพื่อรองรับการดำเนินการตามมาตราดังกล่าวให้เป็นไปอย่างรวดเร็ว รอบคอบ รอบด้าน เพื่อให้หน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องสามารถปฏิบัติให้สอดคล้องตามเจตนารมณ์ของบทบัญญัติดังกล่าวได้ เรื่องนำรูนนำเสนอ “เจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญว่าด้วยการทำงานที่รวดเร็ว” โดย นายปรกรณ์ นิลประพันธ์ รองเลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา ได้นำเสนอบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญที่เกี่ยวข้องกับประเด็นการทำงานที่รวดเร็วของหน่วยงานต่าง ๆ เพื่อให้สามารถตอบสนองต่อความต้องการของประชาชน ซึ่งได้รวบรวมให้เห็นภาพรวมและสามารถเข้าใจได้ง่าย รวมทั้งสรุปข้อดี ข้อไม่ดีของบทบัญญัติดังกล่าวไว้ด้วย สนใจติดตามอ่านกันได้ นอกจากนี้ในคอลัมน์เจาะลึกกฎหมาย ยังได้นำสรุปการบรรยายของนายวิษณุ เครืองาม รองนายกรัฐมนตรี ในการอบรมหลักสูตรผู้บริหารงานด้านกฎหมายภาครัฐ ระดับสูง รุ่นที่ ๖ เรื่อง ระบบคณะกรรมการกับการบริหารราชการแผ่นดิน ซึ่งในมาตรา ๗๗ วรรคสามของรัฐธรรมนูญได้บัญญัติให้รัฐพึงใช้ระบบคณะกรรมการในกฎหมายเฉพาะกรณีที่เป็น โดยได้นำเสนอทั้งข้อดีและข้อเสียของการใช้ระบบคณะกรรมการไว้อย่างน่าสนใจ คอลัมน์ @ForeignLawDivision ฉบับนี้ นำเสนอบทความเรื่อง การบริหารจัดการขยะในต่างประเทศ เป็นตอนที่สี่ ซึ่งเป็นการบริหารจัดการขยะในประเทศอังกฤษ โดยยังคงยึดหลักการของการลดปริมาณขยะและการนำขยะกลับมาใช้ ซึ่งกฎหมายของประเทศอังกฤษได้ให้อำนาจแก่รัฐบาลท้องถิ่นในการจัดการดูแลกำจัดขยะไว้ค่อนข้างมาก รวมทั้งมีบทความเรื่อง “กระแสความนิยมเกาหลีกับปัญหาการละเมิดลิขสิทธิ์” โดยเพิ่งมีข่าวเกี่ยวกับการปิดตัวของเว็บไซต์ที่นำละครเกาหลีมาเผยแพร่ โดยไม่ได้รับอนุญาตไปเมื่อไม่นานมานี้ สนใจติดตามอ่านได้ เทคโนโลยีสารสนเทศ ฉบับนี้ นำเสนอเรื่อง บัตรสวัสดิการแห่งรัฐ ที่ได้เริ่มใช้กันแล้วเมื่อเดือนตุลาคมที่ผ่านมา ซึ่งในระยะแรกยังมีปัญหาในการใช้ค่อนข้างมาก ผู้สนใจติดตามอ่านได้ในประเด็นต่าง ๆ ทั้งที่มาของบัตร รูปแบบบัตร การใช้สิทธิต่าง ๆ ปิดท้ายด้วยประโยชน์ที่ประชาชนจะได้รับจากร่างพระราชบัญญัติการขนส่งทางบก พ.ศ.แล้วพบกันใหม่ฉบับหน้า

บรรณาธิการ

บทความ ข้อความ หรือความคิดเห็นใดที่ปรากฏในกฎหมายสาร เป็นความคิดเห็นส่วนตัวของผู้เขียน ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาและกองบรรณาธิการไม่จำเป็นต้องเห็นพ้องด้วย

สารบัญ

- ๒ เทคโนโลยีสารสนเทศ
บัตรสวัสดิการแห่งรัฐ
- ๔ ความเห็นทางกฎหมาย
ความเห็นทางกฎหมายของคณะกรรมการกฤษฎีกา
- ๖ ความเห็นทางกฎหมายของคณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะพิเศษ)
เรื่องนำรูน
- ๗ เจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยการทำงานที่รวดเร็ว
- สรุปพิเศษ
๑๑ สรุปผลการสัมมนา เรื่อง การรับฟังความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักการของร่างกฎหมายเพื่อรองรับการดำเนินการตามมาตรา ๗๗ และมาตรา ๒๕๘ ของรัฐธรรมนูญ
- บทความทางกฎหมาย กองกฎหมายต่างประเทศ
๑๗ กฎหมายของประเทศอังกฤษเกี่ยวกับการบริหารจัดการขยะ
- ๒๑ กระแสความนิยมเกาหลีกับปัญหาการละเมิดลิขสิทธิ์
- เจาะลึกกฎหมาย
๒๔ ระบบคณะกรรมการกับการบริหารราชการแผ่นดิน
- ๒๘ การสัมมนาเชิงปฏิบัติการ เรื่อง การมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผลการปฏิบัติราชการประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๐ และกำหนดแนวทางการปฏิบัติราชการประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๑
- ประโยชน์จากร่างกฎหมาย
ปกหลัง ร่างพระราชบัญญัติการขนส่งทางบก พ.ศ.

คณะผู้จัดทำ

ที่ปรึกษา

นายดิศศักดิ์ โทตระกิตย์

เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

นางสาวจรรวรม เสงตระกูล

นายวรมชัย บุญบำรุง

นายปรกรณ์ นิลประพันธ์

รองเลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

และกรรมการร่างกฎหมายประจำทุกท่าน

บรรณาธิการ

ผู้ช่วยเลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

กองบรรณาธิการ

นายวิชิต จรัสสุขสวัสดิ์

นายสุชัย งามจิตต์เอื้อ

นางสาวธำรงค์ลักษณ์ ลาพิณี

นายเชวง ไทยยิ่ง

นายอรุณสิทธิ์ กันมล

นางสาวนุชนาถ เกษมพิบูลย์ไชย

ผู้ช่วยบรรณาธิการ

นางสาวรัชณี สังข์ทองงาม

นางชุตินา ใหญ่น้อย

นางเกสินี แสงสุวรรณ

นายนพตล เปลิ้นเสวี

จัดทำโดย

ส่วนช่วยอำนวยความสะดวกและประชาสัมพันธ์ สำนักงานเลขาธิการ

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

เลขที่ ๑ ถนนพระอาทิตย์ เขตพระนคร กรุงเทพฯ ๑๐๒๐๐

โทรศัพท์ ๐-๒๒๒๒-๐๒๐๖-๙ ต่อ ๑๒๐๕, ๑๖๔๐

โทรสาร ๐-๒๒๒๐-๗๖๓๙

www.krisdika.go.th, www.lawreform.go.th

บัตรสวัสดิการแห่งรัฐ

ส่วนสารสนเทศ สำนักงานเลขาธิการ

บัตรสวัสดิการแห่งรัฐ หรือเรียกง่าย ๆ ว่าบัตรคนจน เป็นเรื่องใหม่และเป็นการวางโครงสร้างไปสู่รัฐสวัสดิการในอนาคต เพื่อสร้างความมั่นคงและยั่งยืนให้กับประชาชนภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์และความเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ที่เป็นไปอย่างรวดเร็วในปัจจุบัน

ที่มาของบัตรสวัสดิการแห่งรัฐ

คณะรัฐมนตรีได้มีมติเห็นชอบในหลักการแนวทางการจัดพระราชรัฐสวัสดิการ การให้ความช่วยเหลือผ่านบัตรสวัสดิการแห่งรัฐ ตามที่กระทรวงการคลังเสนอให้กับผู้มาลงทะเบียนที่มีรายได้น้อย

ซึ่งผ่านการตรวจสอบคุณสมบัติตรงตามที่กำหนด โดยเป็นส่วนหนึ่งของโครงการบูรณาการฐานข้อมูลสวัสดิการสังคม ภายใต้โครงการ e-Payment ภาครัฐ เพื่อยกระดับประสิทธิภาพของการจัดสวัสดิการสังคมและการให้ความช่วยเหลือของภาครัฐ โดยผู้มีคุณสมบัติตรงตามที่กำหนดได้รับพระราชรัฐสวัสดิการ มีจำนวนทั้งสิ้นประมาณ ๑๑ ล้านคน

รูปแบบบัตรสวัสดิการแห่งรัฐ

บัตรสวัสดิการแห่งรัฐมีภาพเบื้องหลังเป็นภาพสะพานภูมิพล ๑ สะพานภูมิพล ๒ และประตูระบายน้ำ คลองลัดโพธิ์ (อันเนื่องมาจากพระราชดำริ) เพื่อรำลึกถึงพระมหากรุณาธิคุณของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตร นอกจากนี้ ภาพสะพานยังเปรียบเสมือนรัฐบาลจะทำหน้าที่เป็นสะพานพาพี่น้องประชาชนผ่านภาวะที่ลำบากไปสู่ทางที่ดีกว่า และพบเจอกับสิ่งใหม่ที่ดียิ่ง ๆ ขึ้นไป

บัตรมีคุณลักษณะทำจากพลาสติกมี Chip และแถบแม่เหล็ก ขนาดเป็นไปตามมาตรฐานสากล มีระบบรักษาความปลอดภัยของข้อมูลส่วนบุคคลเทียบเท่ากับระบบสากลของบัตรที่มีลักษณะและคุณสมบัติเดียวกัน มีอายุการใช้งาน ๕ ปีนับจากเดือน/ปีที่ผลิต ใช้เป็นเครื่องมือในการชำระค่าสินค้าและบริการทั้งในภาคการขนส่ง และนอกภาคการขนส่ง

รวมทั้งยืนยันสิทธิในการรับความช่วยเหลือจากภาครัฐทุกครั้ง นอกจากนี้ บัตรยังมีคุณสมบัติเป็นกระเป๋าเงินอิเล็กทรอนิกส์ (e-Money) สามารถเติมเงินลงในบัตรได้ และถอนเงินในส่วนที่เติมนี้เป็นเงินสดที่ตู้ ATM หรือสาขาธนาคารได้ มี ๒ แบบ ดังนี้

แบบที่ ๑ บัตร Hybrid 2 Chips เป็น Contact Chip และ Contactless Chip และแถบแม่เหล็ก Contactless Chip จะเป็นไปตามมาตรฐานกลางระบบตัวร่วม (แมงมุม) สำหรับผู้มีสิทธิที่ลงทะเบียนกับหน่วยรับลงทะเบียนในเขต กทม. นนทบุรี ปทุมธานี พระนครศรีอยุธยา สมุทรปราการ นครปฐม และสมุทรสาคร

แบบที่ ๒ บัตร EMV เป็น Contact Chip และแถบแม่เหล็ก สำหรับผู้มีสิทธิที่ลงทะเบียนกับหน่วยรับลงทะเบียนนอกเขตจังหวัดดังกล่าว (นอกเขต กทม. นนทบุรี ปทุมธานี พระนครศรีอยุธยา สมุทรปราการ นครปฐม และสมุทรสาคร)

บัตรสวัสดิการแห่งรัฐแบ่งเป็น ๒ ส่วน

ส่วนแรก เป็นเรื่องของการเดินทาง ได้แก่ ลดค่าใช้จ่ายในการเดินทาง ผู้มีสิทธิสามารถใช้สิทธิได้ไม่จำกัดจำนวนครั้งภายในวงเงินที่กำหนด แบ่งเป็นวงเงินค่าโดยสารรถเมล์ ขสมก./รถไฟฟ้า รายละเอียด ๕๐๐ บาทต่อเดือน (ใช้ชำระค่าโดยสารด้วยระบบ e-Ticket) วงเงินค่าโดยสารรถ บขส. รายละเอียด ๕๐๐ บาทต่อเดือน (ใช้ในการซื้อบัตรโดยสารรถ บขส. ได้ภายในวงเงิน ๕๐๐ บาทต่อเดือน) และวงเงินค่าโดยสารรถไฟ รายละเอียด ๕๐๐ บาทต่อเดือน (ใช้ในการซื้อบัตรโดยสารรถไฟได้ภายในวงเงิน ๕๐๐ บาทต่อเดือน)

ส่วนที่ ๒ เป็นการลดค่าใช้จ่ายในการดำรงชีพ ได้แก่ ลดค่าใช้จ่ายในครัวเรือน ซึ่งเป็นวงเงินสำหรับค่าซื้อสินค้าอุปโภคบริโภคที่จำเป็น สินค้าเพื่อการศึกษา และวัตถุดิบเพื่อเกษตรกรรมจากร้านธงฟ้าประชารัฐ หรือร้านค้าที่ลงทะเบียนกับกระทรวงพาณิชย์ โดยแบ่งเป็นผู้ลงทะเบียนรายได้น้อย มีรายได้สูงกว่า ๓๐,๐๐๐ บาท ต่อปีจะได้รับรายละเอียด ๒๐๐ บาทต่อเดือน และผู้ลงทะเบียนรายได้น้อย มีรายได้ต่ำกว่า ๓๐,๐๐๐ บาท ต่อปีจะได้รับรายละเอียด ๓๐๐ บาทต่อเดือน รวมทั้งวงเงินส่วนลดค่าซื้อก๊าซหุงต้มจากร้านค้าที่กระทรวงพลังงานกำหนดรายละเอียด ๔๕ บาท ต่อ ๓ เดือน

การใช้สิทธิ

ใช้สิทธิได้ตั้งแต่วันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๖๐ เป็นต้นไป ผู้ถือบัตรสวัสดิการแห่งรัฐสามารถใช้สิทธิตามวงเงินในบัตรเพื่อชำระค่าสินค้าและบริการผ่านเครื่องรับชำระเงินอิเล็กทรอนิกส์ของหน่วยงานหรือร้านค้าที่กำหนด เมื่อชำระ

ค่าสินค้าและบริการแล้ววงเงินในบัตรฯ จะลดลงตามยอดที่ใช้จ่าย และเมื่อถึงวันที่ ๑ ของทุกเดือน (ยกเว้นวงเงินส่วนลดค่าก๊าซหุงต้มวงเงินจะปรับเป็นค่าเริ่มต้นทุกวันที่ ๑ ของทุก ๓ เดือน) วงเงินจะถูกปรับเป็นค่าเริ่มต้นของวงเงินแต่ละสวัสดิการเสมอ วงเงินคงเหลือของเดือนที่ผ่านมาจะไม่มีผลกระทบในเดือนถัดไป และไม่สามารถถอนวงเงินสวัสดิการออกจากบัตรฯ เป็นเงินสดได้ สำหรับผู้ลงทะเบียน ที่ผ่านคุณสมบัติในเขต กทม. นนทบุรี ปทุมธานี พระนครศรีอยุธยา สมุทรปราการ นครปฐม และสมุทรสาคร ที่กำหนดให้รับบัตรและใช้บัตรได้ทันทีในวันที่ ๑๗ ตุลาคม ๒๕๖๐ เป็นต้นไป จะมีการขดเซย โดยยกยอดแต่ละประเภทสวัสดิการที่คงเหลือจากการใช้จ่ายในเดือนตุลาคม ๒๕๖๐ ให้ไปใช้ได้ในเดือนพฤศจิกายน ๒๕๖๐

บัตรสวัสดิการแห่งรัฐเป็นสิทธิเฉพาะตัวของบุคคลที่ระบุบนหน้าบัตรเท่านั้น เว้นแต่ผู้พิการ ผู้สูงอายุ และผู้ป่วยติดเตียง ที่ไม่สามารถเดินทางได้ สามารถให้ผู้ดูแลเป็นผู้ใช้สิทธิแทนได้ตามเงื่อนไข

ที่มา : https://www.thairath.co.th/content/1084419#cxrecs_s
<http://www.ktb.co.th/promotion/detail/714>
<http://news.sanook.com/3730734/>
<http://www.thaigov.go.th/news/contents/details/6291>
https://www.gsb.or.th/getattachment/Announced_gov60/สรุปพระราชรัฐสวัสดิการ-v-5.pdf.aspx

ความเห็นทางกฎหมายของ คณะกรรมการกฤษฎีกาที่น่าสนใจ

กองกฎหมายไทย

การส่งเสริมและสนับสนุนคณะบุคคลซึ่งได้รับอนุญาตให้ใช้คำว่า “แห่งประเทศไทย” ตามพระราชบัญญัติการกีฬาแห่งประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๕๘

มาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติการกีฬาแห่งประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๕๘ บัญญัติให้บุคลากรกีฬา หมายถึง บุคคลที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาการกีฬา เช่น ผู้ตัดสิน ผู้ฝึกสอน และผู้บริหารองค์กรด้านกีฬา ทั้งนี้ ตามที่คณะกรรมการการกีฬาแห่งประเทศไทยประกาศกำหนด แสดงให้เห็นว่า หมายความว่าเฉพาะบุคคลธรรมดาเท่านั้น ไม่รวมถึงคณะบุคคลด้วย และการจะประกาศกำหนดบุคลากรกีฬาเพิ่มเติม ย่อมต้องอยู่ภายในกรอบแนวทางของบทนิยามดังกล่าวด้วย ดังนั้น การที่คณะกรรมการการกีฬาแห่งประเทศไทยประกาศกำหนดให้คณะบุคคลในกลุ่มที่ ๕ ตามบัญชีท้ายของประกาศคณะกรรมการการกีฬาแห่งประเทศไทยว่าด้วยการกำหนดบุคลากรกีฬา พ.ศ. ๒๕๕๙ เป็นบุคลากรกีฬา จึงเป็นการกำหนดที่เกินกว่าขอบเขตที่กฎหมายบัญญัติไว้ เมื่อคณะบุคคลดังกล่าวไม่มีฐานะเป็นบุคลากรกีฬาแล้ว ย่อมไม่อาจได้รับการส่งเสริมและสนับสนุน หรือได้รับความช่วยเหลือจากกองทุนพัฒนาการกีฬาแห่งชาติ ในฐานะบุคลากรกีฬาได้

อย่างไรก็ดี มาตรา ๔๒ (๑) กำหนดให้สามารถใช้จ่ายเงินกองทุนเพื่อกิจการส่งเสริมกิจกรรมกีฬาทั้งในระดับชาติและนานาชาติ โดยไม่ได้ระบุประเภทของผู้ขอรับการส่งเสริมและสนับสนุนไว้ เพียงแต่ต้องเสนอโครงการต่อคณะกรรมการบริหารกองทุนพัฒนาการกีฬาแห่งชาติเพื่อพิจารณาอนุมัติเป็นรายโครงการตามมาตรา ๔๖ (๒) ดังนั้น คณะบุคคลดังกล่าวจึงอาจได้รับการส่งเสริมและสนับสนุนจากกองทุนพัฒนาการกีฬาแห่งชาติได้ โดยจะต้องได้รับอนุมัติจากคณะกรรมการบริหารกองทุนพัฒนาการกีฬาแห่งชาติเป็นรายโครงการไป

(เรื่องเสร็จที่ ๘๖ - ๘๗/๒๕๖๐ วันที่ที่สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่อง การส่งเสริมและสนับสนุนคณะบุคคลซึ่งได้รับอนุญาตให้ใช้คำว่า “แห่งประเทศไทย” ตามพระราชบัญญัติการกีฬาแห่งประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๕๘, คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๘))

การเรียกคืนเงินประจำตำแหน่งและเงินค่าตอบแทนประจำตำแหน่งของข้าราชการพลเรือนสามัญซึ่งได้รับไปโดยไม่สิทธิตามกฎหมาย

กรณีบุคคลซึ่งได้รับคำสั่งให้ไปปฏิบัติราชการในตำแหน่งประจำสำนักงานปลัดกระทรวงพลังงาน โดยไม่ขาดจากอัตราเงินเดือนทางสังกัดเดิมและให้ปฏิบัติหน้าที่ตามที่รัฐมนตรีเจ้าสังกัดมอบหมาย ตามคำสั่งคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๑๙/๒๕๕๘ เรื่อง แต่งตั้งและให้เจ้าหน้าที่ของรัฐดำรงตำแหน่งและปฏิบัติหน้าที่อื่น ลงวันที่ ๒๕ มิถุนายน

๒๕๕๘ โดยได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติงานที่ไม่มีลักษณะเป็นงานวิชาชีพหรืองานเชี่ยวชาญเฉพาะด้านเหมือนหน้าที่หลักตามตำแหน่งเดิมที่ดำรงอยู่ ย่อมไม่มีสิทธิได้รับเงินประจำตำแหน่ง ในส่วนเงินค่าตอบแทนประจำตำแหน่งนั้น ตามข้อ ๕ แห่งระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยการเบิกจ่ายเงินค่าตอบแทนนอกเหนือจากเงินเดือนของข้าราชการและลูกจ้าง

พระราชกำหนด พ.ศ. ๒๕๔๗ กำหนดให้ผู้มีสิทธิได้รับเงินค่าตอบแทนประจำตำแหน่งต้องเป็นผู้ได้รับเงินประจำตำแหน่ง เมื่อบุคคลนั้นไม่มีสิทธิได้รับเงินประจำตำแหน่ง ย่อมไม่มีสิทธิได้รับเงินค่าตอบแทนประจำตำแหน่งด้วยเช่นกัน

หากปรากฏข้อเท็จจริงว่าบุคคลนั้นได้รับเงินประจำตำแหน่งและเงินค่าตอบแทนประจำตำแหน่ง โดยกระทรวงพลังงานเบิกจ่ายให้ ย่อมถือว่าเป็นการได้มาโดยปราศจากมูล

อันจะอ้างกฎหมายได้ กระทรวงพลังงานจึงมีสิทธิเรียกคืนเงินประจำตำแหน่งและเงินค่าตอบแทนประจำตำแหน่งได้ตามมาตรา ๔๐๖ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ หากกระทรวงพลังงานมีหนังสือทวงถามไปแล้วแต่บุคคลดังกล่าวปฏิเสธการคืนเงิน กระทรวงพลังงานขอที่จะขอให้พนักงานอัยการฟ้องคดีต่อศาลเพื่อเรียกเงินดังกล่าวคืนภายในอายุความตามมาตรา ๔๑๙ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ได้

(เรื่องเสรีจี้ที่ ๑๐๘/๒๕๖๐ บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่อง การเรียกคืนเงินประจำตำแหน่งและเงินค่าตอบแทนประจำตำแหน่งของข้าราชการพลเรือนสามัญซึ่งได้รับไปโดยไม่มีสิทธิตามกฎหมาย, คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๑๓))

การโอนใบอนุญาตทำการประมงพาณิชย์

การโอนใบอนุญาตทำการประมงพาณิชย์ สามารถกระทำได้เฉพาะกรณีที่เป็นการโอนให้แก่บุพการี คู่สมรส ผู้สืบสันดาน หรือตามคำสั่งศาล ทั้งนี้ เป็นไปตามข้อยกเว้นที่กำหนดไว้ในคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๔๒/๒๕๕๘ เรื่อง การแก้ไขปัญหาการทำประมงผิดกฎหมาย ขาดการรายงานและไร้การควบคุม เพิ่มเติมครั้งที่ ๒ ลงวันที่ ๑๑ พฤศจิกายน ๒๕๕๘ แต่เนื่องจากการโอนใบอนุญาตมีลักษณะเป็นนิติกรรม จึงต้องมีการแสดงเจตนาของผู้โอนและผู้รับโอนโดยชัดแจ้ง ในส่วนของการโอนตามคำสั่งศาล ต้องปรากฏว่ามีการร้องขอโดยการแสดงเจตนาโดยชัดแจ้ง อีกทั้งผู้โอนและผู้รับโอนต้องเป็นผู้มีสิทธิโดยชอบด้วยกฎหมายในการโอนใบอนุญาตด้วย สำหรับคำสั่งแต่งตั้งผู้จัดการมรดกเป็นเพียงคำสั่งตั้งบุคคลเพื่อทำหน้าที่ในการจัดการทรัพย์สินของผู้ตาย แต่ไม่ถือว่าเป็นคำสั่งให้โอนใบอนุญาตให้แก่ผู้จัดการมรดกด้วย ดังนั้น การโอนใบอนุญาตตามคำสั่งศาลจึงมิได้หมายความถึงกรณีศาลมีคำสั่งตั้งผู้จัดการมรดก

กรณีที่ผู้ได้รับใบอนุญาตเสียชีวิตลง ผู้จัดการมรดกและทายาทไม่สามารถยื่นคำขอโอนหรือยื่นคำขอรับโอนใบอนุญาตได้ และใบอนุญาตก็ไม่อาจเป็นมรดกตกทอดแก่ทายาทได้ด้วยเช่นกัน เนื่องจากใบอนุญาตเป็นสิทธิเฉพาะตัวของผู้ได้รับใบอนุญาต ซึ่งการจะออกใบอนุญาตได้จะต้องมีการพิจารณาถึงลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๓๙ แห่งพระราช

กำหนดประมง พ.ศ. ๒๕๕๘ และต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดในกฎกระทรวง แม้ว่ามาตรา ๔๔ หรือคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๔๒/๒๕๕๘ฯ ได้กำหนดข้อยกเว้นให้สามารถโอนใบอนุญาตให้บุพการี คู่สมรส ผู้สืบสันดาน หรือการโอนโดยคำสั่งศาลได้ก็ตาม แต่การโอนกรณีดังกล่าวต้องเกิดขึ้นก่อนผู้ได้รับใบอนุญาตเสียชีวิตเท่านั้น

กรณีที่ผู้ยื่นคำขอรับใบอนุญาตเสียชีวิตก่อนออกใบอนุญาต จึงไม่มีผู้ทรงสิทธิตามที่ยื่นคำขอรับใบอนุญาตไว้ คำสั่งออกใบอนุญาตจึงไม่มีผลทางกฎหมายมาตั้งแต่ต้น กรณีนี้กรมประมงสามารถแจ้งให้ทายาทหรือผู้ที่เกี่ยวข้องทราบถึงการไม่มีผลของการออกใบอนุญาตได้

กรณีที่เรือประมงที่ระบุไว้ในใบอนุญาตได้รับความเสียหายทั้งหมด จึงไม่มีเรือประมงที่เป็นวัตถุแห่งสิทธิที่สำคัญในการขอรับใบอนุญาต ใบอนุญาตย่อมระงับสิ้นไป หากผู้รับใบอนุญาตประสงค์จะนำเรือประมงลำใหม่มาใช้แทนเรือลำเดิมก็ต้องยื่นคำขอรับใบอนุญาตสำหรับเรือประมงลำใหม่ โดยกรมประมงไม่มีอำนาจแก้ไขในใบอนุญาตโดยระบุให้ใช้เรือลำใหม่มาแทน

(เรื่องเสรีจี้ที่ ๑๔๑/๒๕๖๐ บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่อง การโอนใบอนุญาตทำการประมงพาณิชย์, คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๑๔))

ความเห็นทางกฎหมาย

ของคณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะพิเศษ)

กองกฎหมายปกครอง

เรื่อง การแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด: กรณีบ้านพักของทางราชการได้รับความเสียหายจากเหตุเพลิงไหม้
ได้รับความเสียหายจากเหตุเพลิงไหม้

กฤษฎีกาสารณฉบับนี้ กองกฎหมายปกครองขอเสนอความเห็นทางกฎหมายของคณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะพิเศษ) ที่น่าสนใจ เรื่อง การแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด: กรณีบ้านพักของทางราชการได้รับความเสียหายจากเหตุเพลิงไหม้ โดยมีข้อเท็จจริงสรุปความได้ว่า สืบเนื่องจากเหตุเพลิงไหม้บ้านพักครูโรงเรียนแห่งหนึ่งเป็นเหตุให้ทางราชการได้รับความเสียหาย ๓๐๐,๐๐๐ บาท ซึ่งบ้านพักหลังดังกล่าวเป็นบ้านพักของเจ้าหน้าที่สองราย ซึ่งขณะเกิดเหตุบุคคลทั้งสองไม่ได้อาศัยอยู่ในบ้านพัก โรงเรียนดังกล่าวได้รายงานการสอบข้อเท็จจริงเบื้องต้นว่าไม่สมควรแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด จึงขอหารือว่า เมื่อการเข้าพักในบ้านพักของเจ้าหน้าที่ทั้งสองมิใช่การกระทำในการปฏิบัติหน้าที่ ตามแนวความเห็นของคณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะพิเศษ) ในเรื่องเสรีจที่ ๕๕๑/๒๕๔๗ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานจะต้องแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ และที่แก้ไขเพิ่มเติม หรือไม่

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะพิเศษ) เห็นว่า ข้อ ๘ วรรคหนึ่ง แห่งระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี กำหนดว่า เมื่อเกิดความเสียหายแก่หน่วยงานของรัฐและมีเหตุอันควรเชื่อว่าจะเกิดจากการกระทำของเจ้าหน้าที่ให้หัวหน้าหน่วยงานของรัฐแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด แต่กรณีข้อเท็จจริงปรากฏชัดเจนว่าความเสียหายที่เกิดแก่หน่วยงานของรัฐนั้นไม่ได้เกิดจากการกระทำของเจ้าหน้าที่ หรือเป็นกรณีที่มีแม้เป็นความเสียหายที่เกิดจากการกระทำ

ของเจ้าหน้าที่ แต่เจ้าหน้าที่ได้ยอมรับผิดและยินยอมชำระค่าสินไหมทดแทนแล้ว กรณีดังกล่าวย่อมไม่จำเป็นต้องแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด

สำหรับข้อหารือนี้หากเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานเห็นว่า กรณีบ้านพักของทางราชการได้รับความเสียหายจากเหตุเพลิงไหม้นั้น มีเหตุอันควรเชื่อว่าจะเกิดจากการกระทำของเจ้าหน้าที่ที่พักอาศัยในบ้านพักครูดังกล่าว เลขาธิการฯ จะต้องแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดตามข้อ ๘ วรรคหนึ่ง แห่งระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีฯ อนึ่ง ความเห็นของคณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะพิเศษ) ในเรื่องเสรีจที่ ๕๕๑/๒๕๔๗ ที่วินิจฉัยว่า การที่เจ้าหน้าที่เข้าพักในบ้านพักของทางราชการไม่ใช่การปฏิบัติหน้าที่ให้แก่หน่วยงานของรัฐ นั้น เป็นประเด็นที่พิจารณาเกี่ยวกับการกระทำของเจ้าหน้าที่ว่าเป็นการกระทำในการปฏิบัติหน้าที่หรือไม่ ซึ่งต้องผ่านขั้นตอนการพิจารณาว่าความเสียหายนั้นมีเหตุอันควรเชื่อว่าจะเกิดจากการกระทำของเจ้าหน้าที่เสียก่อนโดยการแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด ขั้นตอนต่อมาคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดจึงพิจารณาว่าการกระทำของเจ้าหน้าที่นั้น เป็นการกระทำในการปฏิบัติหน้าที่หรือไม่ ดังนั้น จึงไม่อาจนำความเห็นดังกล่าวมาเป็นเหตุผลในการไม่แต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดได้

(บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่อง การแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด: กรณีบ้านพักของทางราชการได้รับความเสียหายจากเหตุเพลิงไหม้ (เรื่องเสรีจที่ ๗๓๐/๒๕๖๐))

เจตนาของรัฐธรรมนูญว่าด้วยการทำงานที่รวดเร็ว

ปัทมภ์ นิลประพันธ์*

รัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบันมีเจตนาชัดเจนว่ามุ่งหมายให้การดำเนินการต่าง ๆ ของฝ่ายบริหาร ฝ่ายตุลาการ รวมทั้งองค์กรอิสระเป็นไปอย่าง “รวดเร็ว” โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ในการดำเนินการที่ตอบสนองต่อความต้องการของประชาชน และการดำเนินการในกระบวนการยุติธรรม ดังจะเห็นได้จากบทบัญญัติดังต่อไปนี้

มาตรา ๔๑ บุคคลและชุมชนย่อมมีสิทธิ

(๑) ได้รับทราบและเข้าถึงข้อมูลหรือข่าวสารสาธารณะในครอบครองของหน่วยงานของรัฐตามที่กฎหมายบัญญัติ

(๒) เสนอเรื่องราวร้องทุกข์ต่อหน่วยงานของรัฐ และได้รับแจ้งผลการพิจารณาโดยรวดเร็ว

(๓) ฟ้องหน่วยงานของรัฐให้รับผิดชอบจากการกระทำหรือการละเว้นการกระทำของข้าราชการ พนักงาน หรือลูกจ้างของหน่วยงานของรัฐ

มาตรา ๔๓ บุคคลและชุมชนย่อมมีสิทธิ

(๑) อนุรักษ์ ฟื้นฟู หรือส่งเสริมภูมิปัญญา ศิลปะ วัฒนธรรม ขนบธรรมเนียม และจารีตประเพณีอันดีงาม ทั้งของท้องถิ่นและของชาติ

(๒) จัดการ บำรุงรักษา และใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และความหลากหลายทางชีวภาพอย่างสมดุลและยั่งยืนตามวิธีการที่กฎหมายบัญญัติ

(๓) เข้าชื่อกันเพื่อเสนอแนะต่อหน่วยงานของรัฐให้ดำเนินการใดอันจะเป็นประโยชน์ต่อประชาชนหรือชุมชน หรืองดเว้นการดำเนินการใดอันจะกระทบต่อความเป็นอยู่อย่างสงบสุขของประชาชนหรือชุมชนและได้รับแจ้งผล

การพิจารณาโดยรวดเร็ว ทั้งนี้ หน่วยงานของรัฐต้องพิจารณาข้อเสนอแนะนั้นโดยให้ประชาชนที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการพิจารณาด้วยตามวิธีการที่กฎหมายบัญญัติ

(๔) จัดให้มีระบบสวัสดิการของชุมชน

สิทธิของบุคคลและชุมชนตามวรรคหนึ่ง หมายความว่ารวมถึงสิทธิที่จะร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหรือรัฐในการดำเนินการดังกล่าวด้วย

มาตรา ๖๘ รัฐพึงจัดระบบการบริหารงานใน

กระบวนการยุติธรรมทุกด้านให้มีประสิทธิภาพ เป็นธรรม และไม่เลือกปฏิบัติ และให้ประชาชนเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมได้โดยสะดวก รวดเร็ว และไม่เสียค่าใช้จ่ายสูงเกินสมควร

รัฐพึงมีมาตรการคุ้มครองเจ้าหน้าที่ของรัฐในกระบวนการยุติธรรม ให้สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้โดยเคร่งครัด ปราศจากการแทรกแซงหรือครอบงำใด ๆ

รัฐพึงให้ความช่วยเหลือทางกฎหมายที่จำเป็น และเหมาะสมแก่ผู้ยากไร้หรือผู้ด้อยโอกาสในการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรม รวมถึงตลอดถึงการจัดหาทุนความให้

* รองเลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา: http://lawdrafter.blogspot.com/2017/10/blog-post_23.html

มาตรา ๗๖ รัฐพึงพัฒนาระบบการบริหารราชการแผ่นดินทั้งราชการส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค ส่วนท้องถิ่น และงานของรัฐอย่างอื่น ให้เป็นไปตามหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี โดยหน่วยงานของรัฐต้องร่วมมือและช่วยเหลือกันในการปฏิบัติหน้าที่ เพื่อให้การบริหารราชการแผ่นดิน การจัดทำบริการสาธารณะ และการใช้จ่ายเงินงบประมาณ มีประสิทธิภาพสูงสุด เพื่อประโยชน์สุขของประชาชน รวมตลอดทั้งพัฒนาเจ้าหน้าที่ของรัฐให้มีความซื่อสัตย์สุจริต และมีทัศนคติเป็นผู้ให้บริการประชาชนให้เกิดความสะดวกรวดเร็ว ไม่เลือกปฏิบัติ และปฏิบัติหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพ

รัฐพึงดำเนินการให้มีกฎหมายเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลของหน่วยงานของรัฐ ให้เป็นไปตามระบบคุณธรรม โดยกฎหมายดังกล่าวอย่างน้อยต้องมีมาตรการป้องกันมิให้ผู้ใช้อำนาจ หรือกระทำการโดยมิชอบที่เป็นการก้าวก่ายหรือแทรกแซงการปฏิบัติหน้าที่ หรือกระบวนการแต่งตั้งหรือการพิจารณาความดีความชอบของเจ้าหน้าที่ของรัฐ

รัฐพึงจัดให้มีมาตรฐานทางจริยธรรม เพื่อให้หน่วยงานของรัฐใช้เป็นหลักในการกำหนดประมวลจริยธรรมสำหรับเจ้าหน้าที่ของรัฐในหน่วยงานนั้น ๆ ซึ่งต้องไม่ต่ำกว่ามาตรฐานทางจริยธรรมดังกล่าว

มาตรา ๑๘๘ การพิจารณาพิพากษาอรรถคดีเป็นอำนาจของศาล ซึ่งต้องดำเนินการให้เป็นไปตามกฎหมาย และในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์

ผู้พิพากษาและตุลาการย่อมมีอิสระในการพิจารณาพิพากษาอรรถคดีตามรัฐธรรมนูญและกฎหมาย ให้เป็นไปโดยรวดเร็ว เป็นธรรม และปราศจากอคติทั้งปวง

มาตรา ๒๒๖ เมื่อมีการดำเนินการตามมาตรา ๒๒๕ หรือภายหลังการประกาศผลการเลือกตั้งหรือการเลือกแล้ว มีหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่าผู้สมัครรับเลือกตั้งหรือผู้สมัครรับเลือกผู้ใดกระทำการทุจริตในการเลือกตั้งหรือการเลือกหรือรู้เห็นกับการกระทำของบุคคลอื่น ให้คณะกรรมการเลือกตั้งยื่นคำร้องต่อศาลฎีกาเพื่อสั่งเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง หรือเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของผู้นั้น

การพิจารณาของศาลฎีกาตามวรรคหนึ่งให้นำสำนวนการสืบสวนหรือไต่สวนของคณะกรรมการเลือกตั้งเป็นหลักในการพิจารณา และเพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม ให้ศาลมีอำนาจสั่งไต่สวนข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานเพิ่มเติมได้

ในกรณีที่ศาลฎีกาพิพากษาว่าบุคคลตามวรรคหนึ่งกระทำความผิดตามที่ถูกร้อง ให้ศาลฎีกาสั่งเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง หรือเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของผู้นั้นเป็นเวลาสิบปี ทั้งนี้ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภาแล้วแต่กรณี

เมื่อศาลฎีกามีคำสั่งรับคำร้องไว้พิจารณาแล้ว ถ้าผู้ถูกกล่าวหาเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภา ให้ผู้นั้นหยุดปฏิบัติหน้าที่จนกว่าศาลฎีกาจะพิพากษาว่าผู้นั้นมิได้กระทำความผิด และเมื่อศาลฎีกามีคำพิพากษาว่าผู้นั้นกระทำความผิด ให้สมาชิกภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภาผู้นั้นสิ้นสุดลงนับแต่วันที่หยุดปฏิบัติหน้าที่

มิให้นำสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภาซึ่งหยุดปฏิบัติหน้าที่ตามวรรคสี่เป็นจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของสภาผู้แทนราษฎรหรือวุฒิสภาแล้วแต่กรณี

ให้นำมาตรานี้ไปใช้บังคับแก่การเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นด้วยโดยอนุโลม แต่ให้อำนาจของศาลฎีกาเป็นอำนาจของศาลอุทธรณ์ และให้คำสั่งหรือคำพิพากษาของศาลอุทธรณ์เป็นที่สิ้นสุด

การพิจารณาพิพากษาของศาลฎีกาหรือศาล
อุทธรณ์ตามมาตรา นี้ ให้เป็นไปตามระเบียบของที่ประชุมใหญ่
ของศาลฎีกาซึ่งต้องกำหนดให้ใช้ระบบไต่สวนและให้ดำเนิน
การโดยรวดเร็ว

มาตรา ๒๓๔ คณะกรรมการป้องกันและ
ปราบปรามการทุจริตแห่งชาติมีหน้าที่และอำนาจ ดังต่อไปนี้

(๑) ไต่สวนและมีความเห็นกรณีที่มีการกล่าวหา
ว่าผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ
ผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ หรือผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดิน
ผู้ใดมีพฤติการณ์ร่ำรวยผิดปกติ ทุจริตต่อหน้าที่ หรือจงใจ
ปฏิบัติหน้าที่หรือใช้อำนาจขัดต่อบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ
หรือกฎหมาย หรือฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทาง
จริยธรรมอย่างร้ายแรง เพื่อดำเนินการต่อไปตามรัฐธรรมนูญ
หรือตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการ
ป้องกันและปราบปรามการทุจริต

(๒) ไต่สวนและวินิจฉัยว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐร่ำรวย
ผิดปกติ กระทำความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่ หรือกระทำความ
ผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ หรือความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่
ในการยุติธรรม เพื่อดำเนินการต่อไปตามพระราชบัญญัติ
ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปราม
การทุจริต

(๓) กำหนดให้ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ ผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ
ผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดิน และเจ้าหน้าที่ของรัฐยื่นบัญชี
ทรัพย์สินและหนี้สินของตน คู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติ
ภาวะ รวมทั้งตรวจสอบและเปิดเผยผลการตรวจสอบ
ทรัพย์สินและหนี้สินของบุคคลดังกล่าว ทั้งนี้ ตามพระราช
บัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและ
ปราบปรามการทุจริต

(๔) หน้าที่และอำนาจอื่นที่บัญญัติไว้ใน
รัฐธรรมนูญหรือกฎหมาย

ในการปฏิบัติหน้าที่ตาม (๑) (๒) และ (๓) ให้เป็น
หน้าที่ของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริต
แห่งชาติที่จะต้องจัดให้มีมาตรการหรือแนวทางที่จะทำให้
การปฏิบัติหน้าที่ที่มีประสิทธิภาพเกิดความรวดเร็ว สุจริต และ
เที่ยงธรรม ในกรณีจำเป็นจะมอบหมายให้หน่วยงานของรัฐที่
มีหน้าที่และอำนาจเกี่ยวข้องกับการป้องกันและปราบปราม
การทุจริตดำเนินการแทนในเรื่องที่มีใช่เป็นความผิดร้ายแรง
ที่เป็นการกระทำของเจ้าหน้าที่ของรัฐบางระดับหรือกำหนด
ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ของหน่วยธุรการของคณะกรรมการ
ป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติเป็นผู้ดำเนินการ
สอบสวนหรือไต่สวนเบื้องต้นตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และ
เงื่อนไขที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ
ว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตก็ได้

มาตรา ๒๔๘ องค์กรอัยการมีหน้าที่และอำนาจ
ตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญและกฎหมาย

พนักงานอัยการมีอิสระในการพิจารณาสั่งคดี
และการปฏิบัติหน้าที่ให้เป็นไปโดยรวดเร็ว เที่ยงธรรม และ
ปราศจากอคติทั้งปวง และไม่ให้อึดว่าเป็นคำสั่งทางปกครอง

การบริหารงานบุคคล การงบประมาณ และการ
ดำเนินการอื่นขององค์กรอัยการให้มีความเป็นอิสระโดยให้
มีระบบเงินเดือนและค่าตอบแทนเป็นการเฉพาะตามความ
เหมาะสมและการบริหารงานบุคคลเกี่ยวกับพนักงานอัยการ
ต้องดำเนินการโดยคณะกรรมการอัยการ ซึ่งอย่างน้อยต้อง
ประกอบด้วยประธานกรรมการซึ่งต้องไม่เป็นพนักงานอัยการ
และผู้ทรงคุณวุฒิบรรดาศักดิ์ที่ได้รับเลือกจากพนักงานอัยการ
ผู้ทรงคุณวุฒิดังกล่าวอย่างน้อยต้องมีบุคคลซึ่งไม่เป็นหรือ
เคยเป็นพนักงานอัยการมาก่อนสองคน ทั้งนี้ ตามที่กฎหมาย
บัญญัติ

กฎหมายตามวรรคสาม ต้องมีมาตรการป้องกัน
มิให้พนักงานอัยการกระทำการหรือดำรงตำแหน่งใดอันอาจ
มีผลให้การสั่งคดีหรือการปฏิบัติหน้าที่ไม่เป็นไปตามวรรคสอง
หรืออาจทำให้มีการขัดกันแห่งผลประโยชน์ ทั้งนี้ มาตรการ
ดังกล่าวต้องกำหนดให้ชัดเจนและใช้เป็นการทั่วไป โดยจะ
มอบอำนาจให้มีการพิจารณาเป็นกรณี ๆ ไปไม่ได้

มาตรา ๒๕๘ ให้ดำเนินการปฏิรูปประเทศ :
อย่างน้อยในด้านต่าง ๆ ให้เกิดผล ดังต่อไปนี้

ง. ด้านกระบวนการยุติธรรม

(๑) ให้มีการกำหนดระยะเวลาดำเนินงานในทุก :
ขั้นตอนของกระบวนการยุติธรรมที่ชัดเจนเพื่อให้ประชาชนได้
รับความยุติธรรมโดยไม่ล่าช้า และมีกลไกช่วยเหลือประชาชน
ผู้ขาดแคลนทุนทรัพย์ให้เข้าถึงกระบวนการยุติธรรมได้
รวมตลอดทั้งการสร้างกลไกเพื่อให้มีการบังคับการตาม
กฎหมายอย่างเคร่งครัดเพื่อลดความเหลื่อมล้ำและ
ความไม่เป็นธรรมในสังคม

(๒) ปรับปรุงระบบการสอบสวนคดีอาญา :
ให้มีการตรวจสอบและถ่วงดุลระหว่างพนักงานสอบสวน
กับพนักงานอัยการอย่างเหมาะสม กำหนดระยะเวลาใน
การปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายให้ชัดเจน
เพื่อมิให้คดีขาดอายุความ และสร้างความเชื่อมั่นในการ
ปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานสอบสวนและพนักงานอัยการ
ในการสอบสวนคดีอาญา รวมทั้งกำหนดให้การสอบสวน
ต้องใช้ประโยชน์จากนิติวิทยาศาสตร์ และจัดให้มีบริการ
ทางด้านนิติวิทยาศาสตร์มากกว่าหนึ่งหน่วยงานที่มีอิสระ
จากกันเพื่อให้ประชาชนได้รับบริการในการพิสูจน์ข้อเท็จจริง
อย่างมีทางเลือก

(๓) เสริมสร้างและพัฒนาวัฒนธรรมองค์กรของ :
องค์กรต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องในกระบวนการยุติธรรมให้มุ่งอำนวย
ความยุติธรรมแก่ประชาชนโดยสะดวกและรวดเร็ว

(๔) ดำเนินการบังคับใช้กฎหมายอย่างมี :
ประสิทธิภาพ โดยแก้ไขปรับปรุงกฎหมายเกี่ยวกับหน้าที่
อำนาจ และภารกิจของตำรวจให้เหมาะสม และแก้ไขปรับปรุง
กฎหมายเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลของข้าราชการตำรวจ
ให้เกิดประสิทธิภาพ มีหลักประกันว่าข้าราชการตำรวจจะได้
รับค่าตอบแทนที่เหมาะสมได้รับความเป็นธรรมในการแต่งตั้ง
และโยกย้าย และการพิจารณาบำเหน็จความชอบตามระบบ
คุณธรรมที่ชัดเจน ซึ่งในการพิจารณาแต่งตั้งและโยกย้ายต้อง
คำนึงถึงอาวุโสและความรู้ความสามารถประกอบกันเพื่อ
ให้ข้าราชการตำรวจสามารถปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ
ไม่ตกอยู่ใต้อาณัติของบุคคลใด มีประสิทธิภาพและภาคภูมิใจ
ในการปฏิบัติหน้าที่ของตน

การทำงานให้รวดเร็วขึ้นที่จำเป็นก็คือต้องมี
“การกำหนดเวลา” สำหรับการดำเนินงานในกระบวนการ
และขั้นตอนต่าง ๆ ให้ชัดเจน แม้ที่ผ่านมาจะมีการกำหนดไว้ใน
กฎหมายอยู่บ้างว่าหน่วยงานต้องดำเนินการนั้นนี้ภายในระยะ
เวลาเท่าใด แต่ก็มีกฎหมายลักษณะดังกล่าวจำนวนไม่มากนัก
ส่วนใหญ่จะเป็นยี่ตอกในการดำเนินการของหน่วยงาน ซึ่ง
เป็นเรื่องภายในของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเสียมากกว่าซึ่งก็ไม่มี
ใครรู้ว่าเรื่องใดขั้นตอนใดจะใช้เวลาเท่าใด จนกระทั่งรัฐบาล
ต้องเสนอให้ตรากฎหมายอำนวยความสะดวกในการอนุมัติ
อนุญาตของทางราชการขึ้น เพื่อให้หน่วยงานนายี่ตอกเหล่านี้
จากในลิ้นชัก ออกมาวางให้ประชาชนเห็น

**นี่น่าจะถือได้ว่าเป็น
เจตนาของ
รัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบัน
และเป็นเรื่องดีที่จะช่วยกัน
ผลักดัน-ขับเคลื่อนว่า**

ข้อดีของการกำหนดเวลาการทำงานต่าง ๆ ไว้ในกฎหมายคือพี่น้องประชาชนจะได้รู้
ชัดเจนว่าการดำเนินการของภาครัฐจะต้องแล้วเสร็จภายในระยะเวลาเท่าใด เขาต้องรอนาน
เท่าใด มีต้นทุนเท่าไร ภาครัฐเองก็จะได้ไม่มีเรื่องค้างให้เป็นภาระ การดองเรื่องไว้เพื่อแสวงหา
ประโยชน์ในทางมิชอบก็จะลดลง ทั้งจะทำให้ประสิทธิภาพการบริหารราชการดีขึ้นด้วย ไม่ชักช้า
อืดอาด เพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ ถ้าเป็นเรื่องที่เกี่ยวกับกระบวนการ
ยุติธรรม การกำหนดเวลาทำงานแต่ละขั้นตอนให้ชัดเจนจะช่วยเร่งรัดการดำเนินคดีความต่าง ๆ
ความยุติธรรมจะบังเกิดโดยไม่ล่าช้า เพราะถ้าความยุติธรรมที่ล่าช้า เท่ากับไม่มีความยุติธรรม

ข้อไม่ดีของการกำหนดเวลาการทำงานต่าง ๆ ไว้ในกฎหมายมีเพียงข้อเดียวคือมันจะ
กระทบการทำให้ทำงานแบบ “เคย ๆ” หรือ comfort zone ของผู้ปฏิบัติ เพราะจะเรื่อยเปื่อย
เรื่อยและเหมือนเดิม หรือทำแบบที่พี่สบายใจอีกต่อไปไม่ได้ ต้องขยัน ต้องเอาจริงเอาจัง
ต้องคิดวิธีทำงานใหม่ ๆ ให้ทำงานได้รวดเร็วขึ้น ฯลฯ ทั้งยังทำให้เจ้าหน้าที่ผู้มีใฝ่จิตไม่สามาร
ตั้งเรื่องเพื่อดำเนินการทุจริตได้อีก

สรุปผลการสัมมนา*

เรื่อง การรับฟังความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักการของร่างกฎหมาย เพื่อรองรับการดำเนินการตามมาตรา ๗๗ และมาตรา ๒๕๘ ของรัฐธรรมนูญ

วันจันทร์ที่ ๒๕ กันยายน ๒๕๖๐ ณ ห้องแกรนด์ บอลรูม ชั้น ๒ โรงแรมมิสเซนเนียม ฮิลตัน กรุงเทพฯ

๑. วัตถุประสงค์ของการจัดสัมมนา

โดยที่มาตรา ๗๗ และมาตรา ๒๕๘ ของรัฐธรรมนูญ กำหนดมาตรการสำคัญเกี่ยวกับการปฏิรูปกระบวนการตรากฎหมายและการปฏิรูปประเทศด้านกฎหมายด้วยกัน ๔ ประการ ได้แก่ (๑) มาตรการทั่วไป ที่รัฐพึงจัดให้มีกฎหมายเพียงเท่าที่จำเป็น มีการยกเลิกหรือปรับปรุงกฎหมายที่หมดความจำเป็นหรือไม่สอดคล้องกับสภาพการณ์หรือเป็นอุปสรรคต่อประชาชนและการดำเนินการให้ประชาชนเข้าถึงตัวบทกฎหมายได้โดยสะดวกและสามารถเข้าใจกฎหมายได้ง่าย (๒) มาตรการก่อนการตรากฎหมาย ที่รัฐพึงจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้อง การวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมาย รวมทั้งการเปิดเผยผลการรับฟังความคิดเห็น และการวิเคราะห์นั้นต่อประชาชน และนำมาประกอบการพิจารณาในกระบวนการตรากฎหมายทุกขั้นตอน (๓) มาตรการภายหลังกฎหมายมีผลใช้บังคับแล้ว ที่รัฐพึงจัดให้มีการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมายทุกรอบระยะเวลาที่กำหนด โดยจะต้องมีการรับฟังความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้องประกอบด้วย และ (๔) มาตรการควบคุมเนื้อหาของร่างกฎหมาย ที่รัฐพึงใช้ระบบอนุญาตและระบบ

คณะกรรมการในกฎหมายเฉพาะกรณีที่สำคัญ พึ่งกำหนดหลักเกณฑ์การใช้ดุลพินิจของเจ้าหน้าที่ของรัฐและระยะเวลาในการดำเนินการตามขั้นตอนต่าง ๆ ที่บัญญัติไว้ในกฎหมายให้ชัดเจน และพึงกำหนดโทษอาญาเฉพาะความผิดร้ายแรง

เพื่อให้การดำเนินการตามมาตรา ๗๗ และมาตรา ๒๕๘ ของรัฐธรรมนูญ เกิดความชัดเจน และสอดคล้องกับบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ คณะกรรมการพัฒนากฎหมายจึงเห็นควรจัดทำร่างกฎหมายเพื่อกำหนดหลักเกณฑ์ แนวทาง และขั้นตอนการดำเนินการตามบทบัญญัติดังกล่าวซึ่งจะทำให้หน่วยงานของรัฐสามารถปฏิบัติให้สอดคล้องตามเจตนารมณ์ของบทบัญญัติดังกล่าวได้ ในการนี้ สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาจึงจัดให้มีการสัมมนาเพื่อนำเสนอแนวคิดและหลักการของร่างกฎหมายดังกล่าว รวมทั้งรับฟังความคิดเห็นจากหน่วยงานของรัฐซึ่งมีหน้าที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำร่างกฎหมายและผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งมีความรู้ความเชี่ยวชาญในการบริหารงานด้านกฎหมายเพื่อนำมาประกอบการพิจารณาจัดทำร่างกฎหมายนี้ให้เป็นไปโดยรอบคอบต่อไป

๒. ผลการสัมมนา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ได้รับเกียรติจากวิทยากรผู้ทรงคุณวุฒิมาบรรยายให้ความรู้แก่ผู้เข้าร่วมสัมมนา ได้แก่ นายประพันธ์ นัยโกวิท (กรรมการร่างรัฐธรรมนูญและกรรมการพัฒนากฎหมาย) และนายปกรณ์ นิลประพันธ์ (รองเลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา) โดยมีผู้แทนหน่วยงานของรัฐเข้าร่วมสัมมนา จำนวน ๑๒๐ คน รวมทั้งได้มีการถ่ายทอดสดการสัมมนาผ่านระบบเครือข่ายเทคโนโลยีสารสนเทศ (<https://www.facebook.com/thailawreform/>) โดยสรุปผลการสัมมนาในแต่ละประเด็นได้ดังนี้

* <http://web.krisdika.go.th/data/outsidedata/cosok/file/3-10-60.pdf>

๒.๑ สภาพปัญหาและความจำเป็นที่ต้องตรากฎหมาย และผลกระทบที่จะเกิดขึ้นจากกฎหมาย

๒.๑.๑ สภาพปัญหา โดยที่กระบวนการในการตรากฎหมายที่ผ่านมาซึ่งไม่มีบทกฎหมายกลางที่กำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับกระบวนการมีส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้อง การวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมาย จึงส่งผลให้กฎหมายที่ตราขึ้นเกิดความซ้ำซ้อนและมีปริมาณกฎหมายที่ใช้บังคับอยู่เป็นจำนวนมาก ซึ่งส่งผลกระทบและสร้างภาระแก่ประชาชนเกินความจำเป็น

จากสภาพปัญหาดังกล่าว จึงได้มีการบัญญัติมาตรา ๗๗ และมาตรา ๒๕๘ ของรัฐธรรมนูญขึ้น โดยมีเจตนารมณ์ที่จะกำหนด

(๑) การมีส่วนร่วมของประชาชนโดยการรับฟังความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้องเพื่อประกอบการจัดทำร่างกฎหมาย และการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย

(๒) การตรวจสอบความจำเป็นในการตรากฎหมาย เพื่อป้องกันหรือแก้ไขปัญหาการมีกฎหมายมากเกินไป

(๓) การวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมาย เพื่อให้ทราบข้อมูลเกี่ยวกับทางเลือก ประโยชน์ และผลกระทบที่จะเกิดขึ้นในมิติต่าง ๆ เช่น เศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม เพื่อประกอบการตัดสินใจหรือใช้ในการพิจารณา ร่างกฎหมาย

(๔) การควบคุมเนื้อหาของร่างกฎหมายเกี่ยวกับการใช้ระบอบอนุญาตและระบบคณะกรรมการเพียงเท่าที่จำเป็น การกำหนดเกณฑ์การใช้ดุลพินิจของเจ้าหน้าที่ของรัฐและระยะเวลาการดำเนินการตามขั้นตอนต่าง ๆ ที่บัญญัติไว้ในกฎหมาย ให้ชัดเจน และการกำหนดโทษอาญาเฉพาะความผิดที่ร้ายแรง ทั้งนี้ เพื่อให้การทำงานเกิดความคล่องตัว โดยมีผู้รับผิดชอบที่ชัดเจนและไม่สร้างภาระแก่ประชาชนเกินจำเป็น รวมทั้งเพิ่มความสามารถในการแข่งขันของประเทศ และป้องกันการทุจริตและประพฤติมิชอบ

(๕) การประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย เพื่อลดปริมาณกฎหมายที่ไม่จำเป็น รวมทั้งพัฒนากฎหมายทุกฉบับให้สอดคล้องและเหมาะสมกับบริบทต่าง ๆ ที่เปลี่ยนแปลงไป

๒.๑.๒ ความจำเป็นในการตราพระราชบัญญัติ เพื่อดำเนินการตามบทบัญญัติมาตรา ๗๗ และมาตรา ๒๕๘ ของรัฐธรรมนูญ สมควรจัดทำร่างกฎหมายเพื่อรองรับการดำเนินการตามบทบัญญัติดังกล่าวขึ้น โดยมีเหตุผลดังนี้

(๑) เนื่องจากมาตรา ๗๗ ของรัฐธรรมนูญ เป็นบทบัญญัติที่อยู่ในหมวด ๖ แนวนโยบายแห่งรัฐ ซึ่งกำหนดให้รัฐพึงดำเนินการในเรื่องใดเรื่องหนึ่งตามที่บัญญัติไว้ใน

หมวดนี้ เพื่อเป็นการสร้างความชัดเจนเกี่ยวกับการดำเนินการตามมาตรา ๗๗ ในเรื่องขอบเขต ขั้นตอน หน้าที่ และอำนาจของหน่วยงานของรัฐที่ต้องปฏิบัติตาม ให้เกิดความสอดคล้อง และมีแนวทางปฏิบัติเป็นไปในทิศทางเดียวกัน จึงสมควรจัดทำร่างกฎหมายฉบับนี้เพื่อกำหนดหลักการในเรื่องดังกล่าว

(๒) เนื่องจากบทบัญญัติมาตรา ๗๗ ของรัฐธรรมนูญ จะมีผลใช้บังคับกับรัฐ ซึ่งย่อมมีความหมายครอบคลุมถึงฝ่ายนิติบัญญัติ ฝ่ายบริหาร ฝ่ายตุลาการ รวมทั้งองค์กรอิสระและหน่วยงานอื่นใดของรัฐ แต่โดยที่มติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๔ เมษายน ๒๕๖๐ เรื่อง แนวทางการจัดทำและการเสนอร่างกฎหมายตามบทบัญญัติมาตรา ๗๗ ของรัฐธรรมนูญ ที่คณะรัฐมนตรีได้กำหนดขึ้นเพื่อรองรับการดำเนินการตามมาตรา ๗๗ จะมีผลบังคับใช้เฉพาะกับองค์กรในฝ่ายบริหาร ซึ่งยังไม่ครอบคลุมถึงองค์กรอื่นที่มีใช้องค์กรในฝ่ายบริหาร ดังนั้น เพื่อให้หน่วยงานของรัฐทุกองค์กรมีแนวทางปฏิบัติในการดำเนินการตามมาตรา ๗๗ และมาตรา ๒๕๘ ของรัฐธรรมนูญ จึงจำเป็นต้องกำหนดหลักการในเรื่องนี้ไว้ในกฎหมายระดับพระราชบัญญัติ โดยในการกำหนดหลักการของร่างกฎหมายนี้จะพิจารณาให้สอดคล้องและไม่ขัดหรือแย้งกับการปฏิบัติหน้าที่และอำนาจขององค์กรต่าง ๆ ตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญด้วย

๒.๑.๓ บุคคลซึ่งได้รับผลกระทบหรืออาจได้รับผลกระทบ และผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมาย

ก. ผลกระทบที่จะเกิดขึ้นแก่ประชาชน

(๑) ร่างกฎหมายนี้ไม่มีผลเป็นการสร้างภาระหน้าที่ต่อประชาชน เพราะเป็นการกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และรายละเอียดให้หน่วยงานของรัฐต้องเป็นผู้มีหน้าที่ปฏิบัติ จึงไม่มีผลเป็นการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของประชาชน

(๒) ประโยชน์ที่ประชาชนและสังคมจะได้รับ ร่างกฎหมายนี้มีผลให้ประชาชนสามารถเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการตรากฎหมายในแต่ละขั้นตอน โดยการแสดงความคิดเห็นเพื่อนำไปประกอบการพิจารณาจัดทำร่างกฎหมาย การวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมาย และการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย ซึ่งในการรับฟังความคิดเห็นเพื่อนำมาประกอบการพิจารณาในกระบวนการตรากฎหมายทุกขั้นตอนนั้น จะส่งผลให้มีการตรากฎหมายเพียงเท่าที่จำเป็น ไม่เป็นการสร้างภาระแก่ประชาชนเกินสมควร และสามารถตอบสนองต่อความต้องการที่แท้จริงของประชาชน

(๓) ความยุ่งยากที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจากการปฏิบัติตามกฎหมาย ในการเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการตรากฎหมายนั้น ประชาชนจะต้องเข้ามาแสดงความคิดเห็นผ่านช่องทางหรือวิธีการที่หน่วยงานของรัฐจัดให้มีขึ้น เช่น การเข้าร่วมสัมมนา ประชุม หรือการแสดงความคิดเห็นผ่านทางระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ

ข. ผลกระทบที่จะเกิดขึ้นกับหน่วยงานของรัฐ

(๑) ผู้มีหน้าที่ในการปฏิบัติตามกฎหมายนี้คือหน่วยงานของรัฐทุกองค์กร โดยเจ้าหน้าที่ซึ่งเป็นผู้มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการตรากฎหมาย

(๒) ร่างกฎหมายนี้ไม่มีผลต่อการจัดตั้งหน่วยงานขึ้นใหม่ แต่อาจมีผลให้หน่วยงานของรัฐหน่วยที่ขาดหรือมีบุคลากรที่มีหน้าที่เกี่ยวกับกระบวนการตรากฎหมายไม่เพียงพอ อาจต้องมีการเพิ่มบุคลากรดังกล่าวบางส่วนเพื่อรองรับภาระงานที่เพิ่มขึ้น อย่างไรก็ตาม ในการเตรียมบุคลากรเพื่อรองรับการปฏิบัติงานตามกฎหมายนี้ จะใช้วิธีการพัฒนาบุคลากรของหน่วยงานของรัฐที่มีอยู่แล้วเป็นหลัก

(๓) การปฏิบัติตามกฎหมายนี้จะมีผลเป็นการเพิ่มงบประมาณที่จำเป็นต้องใช้ เช่น การรับฟังความคิดเห็น การวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมาย

๒.๒ หลักการและสาระสำคัญของร่างกฎหมาย

๒.๒.๑ การตรวจสอบความจำเป็นในการตรากฎหมาย ก่อนการจัดทำร่างกฎหมายต้องมีการวิเคราะห์ก่อนว่า สามารถใช้มาตรการอื่นได้โดยไม่ต้องตราเป็นกฎหมายหรือไม่ โดยในการวิเคราะห์จะต้องระบุทางเลือกที่ไม่จำเป็นต้องตราเป็นกฎหมายไว้ด้วย

๒.๒.๒ การรับฟังความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้อง

(๑) สิ่งที่จะนำไปรับฟังความคิดเห็น ประกอบด้วย หลักการหรือประเด็นสำคัญของร่างกฎหมายและข้อมูลที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ สภาพปัญหาและความจำเป็นในการตรากฎหมายและผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากการตรากฎหมาย

(๒) วิธีการรับฟังความคิดเห็น สามารถเลือกใช้วิธีการที่เหมาะสมได้ เช่น ผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ ทางไปรษณีย์ การประชุมสัมมนา การสัมภาษณ์ การเข้าร่วมชี้แจง การสำรวจความคิดเห็น การตอบแบบสอบถาม หรือวิธีการอื่นใด

(๓) ความหมายของ “ผู้เกี่ยวข้อง” หมายถึง “ผู้ซึ่งมีหรืออาจมีสิทธิหรือหน้าที่ตามกฎหมาย หรือที่ได้รับหรืออาจได้รับผลกระทบจากร่างกฎหมาย” ทั้งนี้ ผู้เกี่ยวข้องในการรับฟังความคิดเห็นสำหรับกฎหมายแต่ละประเภทอาจแตกต่างกันได้ เช่น กฎหมายเกี่ยวกับการรักษาความมั่นคงหรือความปลอดภัยของประเทศ ความปลอดภัยสาธารณะ ความมั่นคงในทางเศรษฐกิจของประเทศ หรือป้องกันภัยพิบัติสาธารณะ

(๔) วิธีการได้มาซึ่งผู้เกี่ยวข้อง อาจดำเนินการโดยวิธีเปิดให้ประชาชนมาจดแจ้งหรือขึ้นทะเบียน และการสำรวจหรือสอบถามรายชื่อผู้เกี่ยวข้อง

(๕) ขั้นตอนในการรับฟังความคิดเห็น เริ่มจากการประกาศและแจ้งวิธีการรับฟังความคิดเห็น ระยะเวลาเริ่มต้นและสิ้นสุด การให้ข้อมูลอย่างเพียงพอเพื่อให้ผู้เกี่ยวข้องเข้าใจ โดยให้ผู้เกี่ยวข้องสามารถเข้าถึงข้อมูลและแสดงความคิดเห็นได้อย่างสะดวกและไม่เป็นภาระเกินสมควร

(๖) หลังจากรับฟังความคิดเห็นเสร็จแล้ว จะต้องจัดทำรายงานสรุปผลการรับฟังความคิดเห็น โดยระบุประเด็นที่มีการแสดงความคิดเห็นและสรุปความเห็นในแต่ละประเด็น รวมถึงคำชี้แจงตอบประเด็นที่มีการแสดงความคิดเห็นพร้อมทั้งเหตุผล รวมทั้งเผยแพร่ผลการรับฟังความคิดเห็นและนำไปประกอบการพิจารณาจัดทำร่างกฎหมาย

๒.๒.๓ การวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมาย การวิเคราะห์ผลกระทบอย่างน้อยต้องวิเคราะห์ในประเด็นเกี่ยวกับภาระหรืออุปสรรคต่อประชาชน สิทธิและเสรีภาพของบุคคลที่ต้องถูกจำกัด การเยียวยาผู้ได้รับผลกระทบ ทั้งนี้ อาจกำหนดหัวข้อหรือประเด็นในการวิเคราะห์ผลกระทบสำหรับกฎหมายซึ่งมีลักษณะหรือประเภทที่แตกต่างกัน เช่น กฎหมายเกี่ยวกับเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม

๒.๒.๔ การตรวจสอบผลการรับฟังความคิดเห็นและการวิเคราะห์ผลกระทบ

(๑) กำหนดให้สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี มีหน้าที่ตรวจสอบความถูกต้องครบถ้วน สมบูรณ์ ของรายงานสรุปผลการรับฟังความคิดเห็นและรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมาย ที่หน่วยงานของรัฐจัดทำ ก่อนการเสนอร่างกฎหมายต่อคณะรัฐมนตรี

(๒) กำหนดให้สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกามีหน้าที่ตรวจสอบความจำเป็นในการตรากฎหมาย ตรวจสอบเนื้อหาของร่างกฎหมาย และตรวจสอบรายงานสรุปผลการรับฟังความคิดเห็นและรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมาย ทั้งนี้ หากพบว่าการรับฟังความคิดเห็นหรือการวิเคราะห์ผลกระทบของหน่วยงานของรัฐไม่ครบถ้วนหรือไม่สมบูรณ์ ผู้มีหน้าที่ตรวจสอบสามารถส่งเรื่องคืนหรือมีข้อเสนอแนะไปยังหน่วยงานของรัฐเพื่อดำเนินการเพิ่มเติมได้

๒.๒.๕ การตรวจสอบเนื้อหาของร่างกฎหมาย
ในการจัดทำร่างกฎหมาย หน่วยงานของรัฐต้องพิจารณาเนื้อหาของร่างกฎหมาย เช่น ความสอดคล้องและไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ ยุทธศาสตร์ชาติ ไม่สร้างภาระแก่ประชาชนเกินจำเป็น การใช้ระบบอนุญาตและระบบคณะกรรมการเท่าที่จำเป็น กำหนดโทษอาญาเฉพาะความผิดที่กระทบต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชนอย่างร้ายแรง

การกำหนดให้ดุลพินิจแก่เจ้าหน้าที่เท่าที่จำเป็น และต้องกำหนดหลักเกณฑ์ ระยะเวลา และการตรวจสอบการใช้ดุลพินิจ รวมถึงการจัดทำแนวทางปฏิบัติในการใช้ดุลพินิจของเจ้าหน้าที่

๒.๒.๖ การประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย

กำหนดให้มีการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมายในรอบระยะเวลาที่กำหนดหรือเมื่อมีกรณีอื่นตามที่กฎหมายกำหนด โดยเทียบเคียงหลักการและสาระของพระราชกฤษฎีกาการทบทวนความเหมาะสมของกฎหมาย พ.ศ. ๒๕๕๘

๒.๒.๗ การเข้าถึงบทบัญญัติของกฎหมาย

ให้มีการรวบรวมกฎหมายและกฎให้เป็นหมวดหมู่ และเผยแพร่ในระบบฐานข้อมูลกฎหมาย พร้อมทั้งคำแปลของกฎหมาย

๒.๒.๘ ระบบกลางเกี่ยวกับการจัดทำร่างกฎหมายและการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย

ให้มีระบบกลางและเครือข่ายเชื่อมโยงเกี่ยวกับการจัดทำร่างกฎหมาย และการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมายผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่ออำนวยความสะดวกแก่หน่วยงานของรัฐเป็นช่องทางกลางสำหรับใช้ในการรับฟังความคิดเห็นและการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย รวมทั้งเพื่อประโยชน์แก่ประชาชนในการเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการตรากฎหมาย และการเข้าถึงบทบัญญัติของกฎหมาย ทั้งนี้ ระบบกลางดังกล่าวจะรองรับในเรื่องการรับจดแจ้งผู้เกี่ยวข้องซึ่งจะต้องรับฟังความคิดเห็น

๓. ผลการรับฟังความคิดเห็น

ในการสัมมนา ผู้เข้าร่วมการสัมมนาได้ร่วมแสดงความคิดเห็นโดยการอภิปราย และการตอบแบบสอบถาม โดยสรุปความคิดเห็นในแต่ละประเด็นได้ดังนี้

(๑) ความจำเป็นในการมีกฎหมายเพื่อรองรับการดำเนินการตามมาตรา ๗๗ และมาตรา ๒๕๘ ของรัฐธรรมนูญ

ผู้เข้าร่วมสัมมนาโดยส่วนใหญ่เห็นด้วยกับการมีกฎหมายเพื่อรองรับการดำเนินการตามมาตรา ๗๗ และมาตรา ๒๕๘ ของรัฐธรรมนูญ โดยแสดงเหตุผลว่า เนื่องจากมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๔ เมษายน ๒๕๖๐ ซึ่งกำหนดแนวทางการจัดทำร่างกฎหมายเพื่อรองรับมาตรา ๗๗ ของรัฐธรรมนูญ มีผลใช้บังคับได้เฉพาะแต่กับร่างกฎหมายที่เสนอโดยคณะรัฐมนตรี แต่ช่องทางในการเสนอกฎหมายตามรัฐธรรมนูญนั้น เปิดโอกาสให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและผู้มีสิทธิเลือกตั้งสามารถเสนอกฎหมายได้ ดังนั้น จึงจำเป็นต้องมีกฎหมายนี้ขึ้น เพื่อให้มีผลใช้บังคับครอบคลุมถึงการเสนอร่างกฎหมาย

โดยช่องทางดังกล่าวด้วย อย่างไรก็ตาม ในร่างกฎหมายฉบับนี้ ควรกำหนดรายละเอียดที่จะต้องปฏิบัติตามในแต่ละเรื่องและแต่ละขั้นตอนให้ชัดเจน รวมทั้งต้องสามารถปฏิบัติได้จริงและไม่เป็นภาระแก่หน่วยงานของรัฐหรือประชาชนเกินสมควร ผู้เข้าร่วมสัมมนาบางส่วนไม่เห็นด้วยแสดงเหตุผลว่า เนื่องจากมาตรา ๗๗ ได้กำหนดเนื้อหาเกี่ยวกับกระบวนการจัดทำร่างกฎหมายไว้ครอบคลุมแล้ว จึงไม่เห็นความจำเป็นในการตรากฎหมายเพื่อรองรับกระบวนการดังกล่าวอีก อีกทั้งดำเนินการตามมาตรา ๗๗ และมาตรา ๒๕๘ ของรัฐธรรมนูญ ควรเป็นการกำหนดแนวทางให้รัฐปฏิบัติตามเพื่อให้เกิดหน้าที่ความรับผิดชอบในทางการเมืองมากกว่าเป็นการกำหนดกระบวนการดำเนินการในทางกฎหมาย จึงเห็นควรกำหนดหลักเกณฑ์ในเรื่องดังกล่าวไว้ในมติคณะรัฐมนตรีจะเหมาะสมกว่า

(๒) การตรวจสอบความจำเป็นในการตรากฎหมาย

ผู้เข้าร่วมสัมมนาส่วนใหญ่เห็นว่าควรมีการตรวจสอบความจำเป็นในการตรากฎหมายในทุกขั้นตอน หรืออย่างน้อยควรมีการตรวจสอบความจำเป็นในการตรากฎหมายในชั้นยกร่างกฎหมายของหน่วยงานและชั้นพิจารณาให้ความเห็นชอบหลักการร่างกฎหมายของคณะรัฐมนตรี อย่างไรก็ตาม ผู้เข้าร่วมสัมมนาบางส่วนเห็นว่าไม่มีความจำเป็นต้องตรวจสอบความจำเป็นในการตรากฎหมายในชั้นการพิจารณาตราร่างกฎหมายของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ความคิดเห็นบางส่วนเสนอให้มีการตรวจสอบความจำเป็นในการตรากฎหมายในชั้นการพิจารณาร่างกฎหมายของรัฐสภา เฉพาะในกรณีที่เป็นการร่างกฎหมายที่เสนอโดยสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือประชาชน และเห็นควรให้มีการตรวจสอบความจำเป็นในการตรากฎหมายเมื่อมีการกำหนดนโยบายโดยฝ่ายการเมืองด้วย

(๓) การรับฟังความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้อง

ผู้เข้าร่วมสัมมนาแสดงความคิดเห็นว่า นอกจากการรับฟังความคิดเห็นสำหรับการจัดทำร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญและร่างพระราชบัญญัติแล้ว เห็นควรกำหนดให้มีการรับฟังความคิดเห็นสำหรับการจัดทำร่างพระราชกำหนดด้วย แต่อาจกำหนดวิธีการรับฟังความคิดเห็นให้ยืดหยุ่นตามความเหมาะสม ซึ่งอาจแตกต่างจากการรับฟังความคิดเห็นโดยวิธีปกติได้

สำหรับกฎหมายลำดับรอง ผู้เข้าร่วมสัมมนาแสดงความคิดเห็นว่า ควรกำหนดให้มีการรับฟังความคิดเห็น โดยเฉพาะร่างกฎหมายที่มีลักษณะจำกัดสิทธิหรือก่อให้เกิดหน้าที่หรือมีผลกระทบต่อการใช้ชีวิตของประชาชนและสิ่งแวดล้อม แต่อาจกำหนดวิธีการรับฟังความคิดเห็นให้ยืดหยุ่นตามความเหมาะสม อย่างไรก็ตาม ผู้เข้าร่วมสัมมนาบางส่วนแสดงความกังวลว่า การรับฟังความคิดเห็นสำหรับการจัดทำกฎหมายลำดับรองอาจสร้างภาระแก่หน่วยงานของรัฐเป็นอย่างมาก

ผู้เข้าร่วมสัมมนาแสดงความคิดเห็นด้วยว่า ควรให้หน่วยงานของรัฐผู้เสนอกฎหมายเป็นผู้จัดให้มีการรับฟังความคิดเห็น โดยนำหลักการของร่างกฎหมายมารับฟังความคิดเห็นก่อนการจัดทำร่างกฎหมาย และควรมีการกำหนดนิยามคำว่า “ผู้เกี่ยวข้อง” ให้ชัดเจนและครอบคลุมบริบทของทุกร่างกฎหมายด้วย

เมื่อดำเนินการรับฟังความคิดเห็นแล้วเสร็จ ผู้เข้าร่วมสัมมนาเห็นควรต้องกำหนดให้มีการตรวจสอบผลการรับฟังความคิดเห็น โดยควรกำหนดให้เป็นหน้าที่ของสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีร่วมกับหน่วยงานของรัฐที่เสนอร่างกฎหมายในการตรวจสอบผลการดำเนินการ นอกจากนี้ ผู้เข้าร่วมสัมมนาบางส่วนเสนอให้สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกามีหน้าที่ตรวจสอบผลการดำเนินการในชั้นการพิจารณาตราร่างกฎหมายอีกครั้งหนึ่งด้วย

(๔) การวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมาย

ผู้เข้าร่วมสัมมนาแสดงความคิดเห็นว่า ควรจัดให้มีการวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมายสำหรับทุกร่างกฎหมาย โดยเฉพาะร่างพระราชบัญญัติร่างพระราชกำหนด และร่างกฎหมายลำดับรองที่มีลักษณะจำกัดสิทธิหรือก่อให้เกิดหน้าที่หรือมีผลกระทบต่อการใช้ชีวิตของประชาชน โดยสามารถกำหนดประเด็นในการวิเคราะห์ผลกระทบให้แตกต่างกันไปตามความเหมาะสมของประเภทและเนื้อหาของร่างกฎหมายได้

ผู้เข้าร่วมสัมมนาหลายท่านเสนอให้มีการจัดตั้งหน่วยงานกลางเพื่อการวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมายร่วมกับหน่วยงานของรัฐที่เสนอร่างกฎหมาย เพื่อให้เกิดความเป็นกลางในการดำเนินการ

เมื่อดำเนินการวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมายแล้วเสร็จ ผู้สัมมนาเห็นว่า ควรต้องกำหนดให้มีการตรวจสอบผลการวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมาย โดยควรกำหนดให้เป็นหน้าที่ของสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีร่วมกับหน่วยงานของรัฐที่เสนอร่างกฎหมายในการตรวจสอบผลการดำเนินการ นอกจากนี้ ผู้เข้าร่วมสัมมนาบางส่วนเสนอให้สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกามีหน้าที่ตรวจสอบผลการดำเนินการในชั้นการพิจารณาตราร่างกฎหมายอีกครั้งหนึ่งด้วย

(๕) การตรวจสอบเนื้อหาของร่างกฎหมาย

ผู้เข้าร่วมสัมมนาแสดงความคิดเห็นว่า ควรกำหนดหลักเกณฑ์การตรวจสอบร่างกฎหมายในเรื่องหลักการนำระบบอนุญาตและระบบคณะกรรมการมาใช้เพียงเท่าที่จำเป็น หลักเกณฑ์การใช้ดุลพินิจและระยะเวลาในการดำเนินการตามขั้นตอนต่าง ๆ และการกำหนดให้การกระทำใดเป็นความผิดซึ่งมีโทษทางอาญาในร่างกฎหมาย ต้องเป็นการกระทำความผิดร้ายแรงและเห็นควรกำหนดให้สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกามีหน้าที่ร่วมกับหน่วยงานของรัฐที่เสนอร่างกฎหมายจัดทำแนวทาง หรือแบบร่างกฎหมายเพื่อให้สอดคล้องกับหลักเกณฑ์ดังกล่าว

(๖) การประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย

ผู้เข้าร่วมสัมมนาแสดงความคิดเห็นว่า ควรจัดให้มีการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมายสำหรับพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ พระราชบัญญัติ และพระราชกำหนด แต่อาจกำหนดวิธีการและประเด็นในการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมายให้สามารถปรับเปลี่ยนได้ตามความเหมาะสมของประเภทและเนื้อหาของกฎหมาย นอกจากนี้ ผู้เข้าร่วมสัมมนาเห็นด้วยว่า การประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมายไม่จำเป็นต้องดำเนินการกับกฎหมายทุกฉบับ โดยอาจยกเว้นการดำเนินการกับกฎหมายที่มีผลใช้บังคับเฉพาะระยะเวลาหนึ่งและระยะเวลาหนึ่งได้ล่วงหน้าไปแล้ว กฎหมายที่บัญญัติให้ดำเนินการอย่างใดอย่างหนึ่งและได้มีการดำเนินการตามกฎหมายนั้นแล้ว หรือกฎหมายใดที่ไม่มีผลกระทบต่อเศรษฐกิจ สังคม และการดำรงชีวิตของประชาชน เช่น กฎหมายกำหนดลักษณะของเครื่องแสดงวิทยฐานะ หรือกฎหมายว่าด้วยการปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม

ผู้เข้าร่วมสัมมนาบางส่วนเห็นด้วยกับการกำหนดให้รัฐมนตรีผู้รักษาการตามกฎหมายและหน่วยงานของรัฐที่รับผิดชอบกฎหมายฉบับนั้นเป็นผู้มีหน้าที่ประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย เนื่องจากเป็นผู้ที่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสาระสำคัญ และสภาพบังคับกฎหมายนั้นมากที่สุด อย่างไรก็ตาม ผู้เข้าร่วมสัมมนาบางส่วนเห็นว่าควรมีหน่วยงานกลางในการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย เพื่อให้เกิดความเป็นกลางในการดำเนินการ

ผู้เข้าร่วมสัมมนายังเห็นด้วยกับการกำหนดระยะเวลาในการประเมินผลสัมฤทธิ์ให้แตกต่างกันตามลักษณะหรือประเภทของกฎหมาย โดยอย่างน้อยควรมีรอบระยะเวลาในการดำเนินการดังกล่าวทุก ๕ ปี หรือเมื่อหน่วยงานของรัฐที่รับผิดชอบกฎหมาย คณะกรรมการพัฒนากฎหมาย องค์กรที่เกี่ยวข้อง หรือประชาชนเห็นว่าจำเป็นต้องมีการปรับปรุง แก้ไข หรือยกเลิกกฎหมาย

(๗) การกำหนดให้มี “ระบบกลางเกี่ยวกับการจัดทำร่างกฎหมายและการประเมินผลสัมฤทธิ์ผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ” (ระบบกลาง)

ผู้เข้าร่วมสัมมนาส่วนใหญ่เห็นด้วยกับการมีระบบกลาง เนื่องจากสอดคล้องกับหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี ซึ่งจะเป็นช่องทางที่ประชาชนสามารถเข้ามาตรวจสอบได้โดยง่ายและเป็นการลดภาระแก่ส่วนราชการ นอกจากนี้ การมีระบบกลางยังเป็นการส่งเสริมให้หน่วยงานของรัฐดำเนินการในเรื่องดังกล่าวโดยมีมาตรฐานเดียวกัน และป้องกันมิให้เกิดความสับสนแก่ประชาชนด้วย

ผู้เข้าร่วมสัมมนาบางส่วนไม่เห็นด้วย เนื่องจากการมีระบบสารสนเทศกลางมีความซ้ำซ้อน กับภารกิจที่หน่วยงานของรัฐต้องดำเนินการอยู่แล้ว

ส่วนประเด็นเกี่ยวกับระบบการดำเนินการของระบบกลางนั้น ผู้เข้าร่วมสัมมนาเห็นด้วยกับการกำหนดระบบกลางรองรับการดำเนินการเกี่ยวกับการรับฟังความคิดเห็น ประกอบการจัดทำร่างกฎหมายและการประเมินผลสัมฤทธิ์ การเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับการรับฟังความคิดเห็น การวิเคราะห์ผลกระทบ และร่างกฎหมายที่หน่วยงานของรัฐจัดทำขึ้น รวมทั้งร่างกฎหมายที่คณะรัฐมนตรีเสนอต่อสภาผู้แทนราษฎร การรับจดทะเบียนผู้เกี่ยวข้อง การเปิดเผยผลการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย และการรวบรวมข้อมูลกฎหมายและกฎซึ่งออกตามความในกฎหมาย

(๘) หน่วยงานผู้รับผิดชอบการจัดให้มีและการบริหารจัดการระบบกลาง

ผู้เข้าร่วมสัมมนามีความเห็นเกี่ยวกับการกำหนดหน่วยงานที่รับผิดชอบและบริหารจัดการระบบกลางแตกต่างกันหลายแนวทาง เช่น

- ควรกำหนดเป็นหน้าที่ของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เพื่อให้เกิดความเชื่อมโยงในการตรวจพิจารณา ร่างกฎหมายทุกฉบับ
- ควรกำหนดเป็นหน้าที่ของสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี เนื่องจากต้องตรวจสอบก่อนเสนอเรื่องต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาหลักการของร่างกฎหมาย
- ควรกำหนดเป็นหน้าที่ของกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม เนื่องจากเป็นหน่วยงานที่มีหน้าที่รับผิดชอบระบบเทคโนโลยีสารสนเทศที่มีประสิทธิภาพอย่างแท้จริง
- ควรกำหนดเป็นหน้าที่ร่วมกันของหน่วยงานของรัฐ เช่น (๑) สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีร่วมกับสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา (๒) สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีการ่วมกับสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา และกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม (๓) สำนักงานรัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์ (องค์การมหาชน) ร่วมกับสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

นอกจากนี้ มีการแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมว่า ระบบกลางควรเป็นระบบที่เป็น User friendly เพื่อให้ประชาชนรู้สึกต้องการมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น

กฎหมายของประเทศอังกฤษ เกี่ยวกับการบริหารจัดการขยะ

นุสรา บัณฑิต*

อนุสนธิกราร @ForeignLawDivision

สำหรับกฎหมายสาร ปีที่ ๑๓ ฉบับที่ ๑ นี้ กองกฎหมายต่างประเทศขอเสนอบทความสองเรื่อง โดยเรื่องแรกเป็นบทความเกี่ยวกับการบริหารจัดการขยะในประเทศอังกฤษ ซึ่งเป็นตอนที่ ๔ ของบทความเรื่องการบริหารจัดการขยะในต่างประเทศ ต่อเนื่องจากประเทศญี่ปุ่น สหภาพยุโรป และสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี โดยประเทศอังกฤษมีกฎหมายภายในที่นำเสนอใจหลายฉบับ ซึ่งต่างมีวัตถุประสงค์เพื่อการลดปริมาณขยะของประเทศ การป้องกันการเกิดขยะที่ไม่สามารถนำมาใช้ซ้ำได้ รวมถึงการกำหนดวิธีการจัดการขยะไว้หลายประเภทเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด สำหรับเรื่องที่สอง เป็นบทความที่เขียนโดยนักศึกษาด้านกฎหมายของฝ่ายแปลและให้ความเห็นเกี่ยวกับประเด็นการละเมิดลิขสิทธิ์ในเว็บไซต์ของไทยที่สร้างขึ้นมาเพื่อให้สามารถรับชมละครของประเทศเกาหลีได้อย่างรวดเร็วตอบสนองความต้องการของผู้บริโภคจำนวนมาก โดยถึงแม้เว็บไซต์เหล่านี้จะถูกปิดตัวไปแล้วก็ตาม แต่ประเด็นปัญหาเกี่ยวกับการละเมิดลิขสิทธิ์ตามกฎหมายไทยก็ยังคงเป็นประเด็นข้อกฎหมายที่สังคมจะต้องร่วมกันหาทางออกที่เหมาะสมต่อไป

สำหรับการดำเนินกิจกรรมของกองกฎหมายต่างประเทศในช่วงสามเดือนที่ผ่านมา นอกเหนือจากการส่งเจ้าหน้าที่เข้าร่วมการประชุมในโครงการที่จัดอยู่เป็นประจำอย่างต่อเนื่องแล้ว กองกฎหมายต่างประเทศได้ริเริ่มโครงการจัดส่งเจ้าหน้าที่ไปประชุมในเวทีระดับนานาชาติหลายรายการ เช่น ประชุมเชิงปฏิบัติการ เรื่อง From Policy to Legislation ณ สหราชอาณาจักร และการประชุม European Confederation of Institutes of Internal Auditing Conference 2017 ณ ประเทศสวิตเซอร์แลนด์ โดยมีทั้งเจ้าหน้าที่ในสายนักกฎหมายและเจ้าหน้าที่จากสำนักงานเลขาธิการเข้าร่วมการประชุม โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้เจ้าหน้าที่ได้มีโอกาสในการเข้าร่วมการประชุมระดับนานาชาติ ได้รับความรู้และประสบการณ์และนำมาพัฒนาประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน รวมถึงได้มีโอกาสแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและสร้างความสัมพันธ์อันดีกับผู้ปฏิบัติงานในสายอาชีพที่ใกล้เคียงกัน อันจะเป็นประโยชน์ต่อทั้งบุคลากรและต่อสำนักงานฯ ในอนาคต

ในปีงบประมาณ ๒๕๖๑ ที่เริ่มต้นขึ้นแล้วนั้น กองกฎหมายต่างประเทศยังคงมีภารกิจในการจัดโครงการเพื่อให้เจ้าหน้าที่ของสำนักงานฯ ได้มีโอกาสเข้ารับการศึกษาอบรมและการประชุมในต่างประเทศอย่างหลากหลายและเข้มข้นขึ้น อีกทั้งสำนักงานฯ จะได้มีการทำบันทึกความเข้าใจว่าด้วยความร่วมมือทางวิชาการกับหน่วยงานของสาธารณรัฐเกาหลีเพิ่มขึ้นอีกด้วย ทั้งหมดนี้ก็เพื่อเป้าหมายในการพัฒนาศักยภาพของบุคลากรของสำนักงานฯ ให้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงของโลก โปรดติดตามตอนต่อไป

* นักกฎหมายกฎหมายปฏิบัติกร ฝ่ายแปลและให้ความเห็น กองกฎหมายต่างประเทศ สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

๑. ความเป็นมาเกี่ยวกับการจัดการขยะและโครงสร้างกฎหมายโดยสังเขป

ด้วยเหตุที่อังกฤษเป็นสมาชิกสหภาพยุโรปจึงต้องปฏิบัติตามกฎหมาย (Regulations และ Directives) ของ EU EC และ ECC) โดยประเทศอังกฤษได้มีการปฏิบัติตามกฎหมาย EU Waste Framework Directive 2008 ตั้งแต่วันที่ ค.ศ. ๒๐๑๑ นอกจากนี้ ประเทศอังกฤษยังมีกฎหมายที่เกี่ยวข้องเองด้วย อาทิ ในระดับพระราชบัญญัติ ได้แก่ กฎหมายคุ้มครองสิ่งแวดล้อม (Environmental Protection Act 1990) กฎหมายลดการเกิดขยะมูลฝอย (Waste Minimization Act 1998), กฎหมายว่าด้วยการโอนโควตาการทิ้งขยะและก่อมลภาวะ (Waste and Emissions Trading Act 2003) และกฎหมายลำดับรอง ได้แก่ การจัดการฝังกลบขยะ (Landfill Tax Regulation 1996) และกฎระเบียบ และมาตรการของรัฐบาลท้องถิ่น โดยในบทความนี้จะกล่าวถึงในส่วนที่เป็นกฎหมายของประเทศอังกฤษเอง

๒. ผู้กำหนดนโยบายเกี่ยวกับการจัดการขยะ

มาตรา 44A แห่ง Environmental Protection Act 1990 กำหนดให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสิ่งแวดล้อม อาหาร และกิจการส่วนท้องถิ่น (Minister of the Department for Environment, Food and Rural Affairs) จัดทำแผนป้องกันการเกิดขยะสิ้นเปลืองในระดับชาติ (National Waste Strategy) เพื่อเป็นนโยบายและกรอบในการดำเนินการในระดับภูมิภาค และท้องถิ่น เช่น กรณีกรุงลอนดอน มาตรา 353 (3A) กำหนดให้ Mayor of London มีอำนาจจัดทำยุทธศาสตร์การจัดการขยะ (Municipal Waste Management Strategy) ร่วมกับหน่วยงานปกครองระดับท้องถิ่น (Local Authority) ซึ่งเป็นผู้ดำเนินการวางยุทธศาสตร์การจัดการขยะของแต่ละพื้นที่

๓. มาตรการในการลดปริมาณขยะ และมาตรการช่วยเหลือต่าง ๆ จากรัฐบาล

กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับมาตรการในการลดปริมาณขยะ และมาตรการช่วยเหลือต่าง ๆ จากรัฐบาลที่สำคัญ ได้แก่

๑. EU Waste Framework Directive 2008

๒. Waste Minimization Act 1998

๓. Waste and Emissions Trading Act 2003

อนึ่ง รัฐบาลอังกฤษมีนโยบายหลักในการลดปริมาณขยะตามกฎหมาย EU Waste Framework Directive 2008 กำหนดให้มีการแยกแยะประเภทขยะตามลำดับศักดิ์ (waste hierarchy) ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นกรอบในการป้องกันการเกิดขยะที่ไม่สามารถนำมา recycle ได้และทำให้เกิดการสูญเปล่า โดยกำหนดวิธีการจัดการขยะเป็น ๕ ประเภท ได้แก่

๑) Prevention การป้องกันการทำให้เกิดขยะที่จะสูญเปล่า หรือไม่สามารถนำมา recycle ได้

๒) Preparing for Re-use การจัดการขยะให้มีความพร้อมที่จะนำไปใช้การใหม่ได้

๓) Recycling การนำขยะมาแปรรูปเพื่อการนำไปใช้ใหม่

๔) Recovery การเลือกใช้วิธีกำจัดขยะ เช่น การเผาขยะ ให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด เช่น การปรับปรุงโรงงานเผาขยะให้ใช้พลังงานน้อยที่สุด หรือวิธีการกำจัดขยะที่ทำให้เกิดพลังงานที่จะนำไปใช้ได้

๕) Disposal การกำจัดขยะที่ไม่สามารถนำกลับมาใช้ใหม่ได้ เช่น การนำไปถมในสถานที่ฝังกลบขยะ (landfill)

นอกเหนือจากกฎหมายระดับสหภาพยุโรปแล้ว กฎหมายของประเทศอังกฤษที่เกี่ยวข้องกับมาตรการในการลดปริมาณขยะ และมาตรการช่วยเหลือต่าง ๆ จากรัฐบาล ได้แก่ มาตรา 63A แห่งกฎหมาย Waste Minimization Act

1998 กำหนดให้หน่วยงานผู้จัดการขยะ (Waste Disposal Authority) มีอำนาจดำเนินการจัดการ จัดให้มีการดำเนินการ หรือใช้จ่ายงบประมาณเพื่อลดปริมาณขยะที่เกิดขึ้นภายในเขตของตนโดยจะต้องปรึกษารัฐบาลกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อเสนอการดำเนินการ อีกทั้งกฎหมาย Waste and Emissions Trading Act 2003 กำหนดปริมาณขยะที่หน่วยงานผู้จัดการขยะ (Waste Disposal Authority) สามารถนำไปกำจัดด้วยวิธีการฝังกลบในสถานที่ฝังกลบ (landfill) และกำหนดให้หน่วยงานผู้จัดการขยะ (Waste Disposal Authority) ในแต่ละท้องถิ่นสามารถซื้อขายหรือแลกเปลี่ยนโควตาดังกล่าวได้เพื่อเป็นมาตรการเพิ่มแรงจูงใจให้ผู้จัดการขยะลดปริมาณขยะที่จะไม่สามารถนำไป recycle หรือนำกลับไปใช้ใหม่ได้

๔. การคิดแยกขยะของครัวเรือน ประชาชน และผู้มีอำนาจจัดเก็บ

กฎหมาย Environmental Protection Act 1990 มิได้กำหนดให้ประชาชนทั่วไปคัดแยกขยะของครัวเรือนแต่อย่างใดก็ตาม มาตรา 34(2)A กำหนดให้บุคคลใด ๆ ที่อาศัยอยู่ในครัวเรือนมีหน้าที่ใช้มาตรการใด ๆ ที่เหมาะสมเพื่อให้มีการส่งขยะของครัวเรือนที่ตนอยู่อาศัยไปยังผู้ที่ได้รับอนุญาตจัดการขยะ ซึ่งได้แก่หน่วยงานผู้จัดการขยะตามกฎหมาย (Waste Disposal Authority) ซึ่งในกรณีของเมืองลอนดอนแบ่งตามเขตการปกครอง^๑ และผู้ที่ได้รับอนุญาตจากผู้จัดการขยะตามกฎหมาย (holder of a waste management licence) หรือผู้จัดเก็บขยะที่มีการควบคุม (Carrier of Controlled Waste)

นอกจากนี้ มาตรา 45A แห่งกฎหมาย Environmental Protection Act 1990 กำหนดให้ผู้จัดการขยะตามกฎหมาย (Waste Disposal Authority) มีมาตรการหรือจัดให้มีการคัดแยกขยะที่สามารถนำไป recycle ได้อย่างน้อย ๒ ชนิดออกจากขยะอื่น ๆ ยกเว้นในกรณีที่มาตรการดังกล่าวจะทำให้เกิดค่าใช้จ่ายที่สูงเกินสมควรหรือสามารถกระทำได้โดยวิธีอื่นใด โดยในทางปฏิบัติ ผู้จัดการขยะจะแจกถุงขยะเพื่อให้ประชาชนแยกประเภทขยะที่สามารถนำไป recycle ได้หรือจัดให้มีที่ทิ้งขยะแบบแยกประเภท และทางหน่วยงานผู้จัดการขยะตาม

กฎหมาย (Waste Disposal Authority) แต่ละแห่งจะเผยแพร่ความรู้ และวิธีการจัดการขยะตามประเภทต่าง ๆ อาทิ ขยะที่ทำจากวัสดุที่สามารถนำไป recycle ได้ เช่น อะลูมิเนียม ขวดที่ทำจากแก้วและกระดาษ และสถานที่ที่รวบรวมเก็บขยะประเภทดังกล่าว การกำจัดเครื่องใช้ไฟฟ้าที่ไม่สามารถใช้งานได้ การกำจัดวัสดุที่อาจทำให้เกิดอันตราย เช่น ถ่านไฟฉาย หลอดไฟ และแบตเตอรี่ ขยะที่สามารถนำไปหมักเป็นปุ๋ยได้ เป็นต้น

๕. อำนาจหน้าที่ของผู้นิเทศ กเก็บ ขน หรือกำจัดขยะ

กฎหมาย Environmental Protection Act 1990 กำหนดให้หน่วยงานผู้จัดการขยะ (Waste disposal authority) และหน่วยงานเก็บขยะ (Waste collection authority) ซึ่งอาจเป็นผู้ดำเนินการคนเดียวกันได้โดยในกรณีของลอนดอน หน่วยงานผู้จัดการขยะจะสอดคล้องกับสำนักงานเขตการปกครอง (local authority)

ในส่วนของหน่วยงานผู้จัดการขยะ (Waste disposal authority) นั้น มาตรา 51(1) แห่งกฎหมาย Environmental Protection Act 1990 กำหนดให้หน่วยงานผู้จัดการขยะ (Waste disposal authority) จัดให้มีการจัดเก็บขยะในบริเวณที่อยู่ในเขตของตนโดยหน่วยงานเก็บขยะ และให้จัดสถานที่ที่ประชาชนผู้อยู่อาศัยอยู่ในเขตของตนสามารถนำขยะไปทิ้งได้ ในเวลาอันสมควร และในส่วนของหน่วยงานเก็บขยะ (Waste collection authority) มาตรา 45 กำหนดให้หน่วยงานเก็บขยะ (Waste collection authority) มีหน้าที่เก็บขยะของครัวเรือน (household waste) จากบ้านเรือนที่อยู่ในเขตของตน ยกเว้นในกรณีที่ขยะครัวเรือนนั้นอยู่ในที่ที่ตัดขาดหรือเข้าถึงไม่ได้ อันจะทำให้เกิดค่าใช้จ่ายที่สูงเกินสมควร ทั้งนี้ หน่วยงานเก็บขยะจะต้องมีความเห็นว่าผู้เป็นเจ้าของขยะในที่นั้น ๆ สามารถจัดการให้มีการนำขยะนั้นไปทิ้งได้โดยวิธีอื่น

^๑ East London - Newham, Barking and Dagenham, Redbridge, Havering
North London - Barnet, Camden, Enfield, Islington, Hackney, Haringey, Waltham Forest
West London - Brent, Ealing, Harrow, Hillingdon, Hounslow, Richmond
Western Riverside - Hammersmith and Fulham, Kensington and Chelsea, Lambeth, Wandsworth.

ในกรณีที่เป็นขยะจากการประกอบธุรกิจ (commercial waste) และขยะจากการประกอบอุตสาหกรรม (industrial waste) มาตรา 45(b) กำหนดให้หน่วยงานเก็บขยะ (Waste collection authority) ดำเนินการจัดเก็บขยะเมื่อได้รับคำร้องจากผู้ประกอบการที่อยู่ในเขตพื้นที่ทำการ โดยในกรณีการเก็บขยะจากการประกอบอุตสาหกรรม (industrial waste) จะต้องได้รับความยินยอมจากหน่วยงานผู้จัดการขยะ (Waste disposal authority)

จ. การคิดค่าธรรมเนียม

การคิดค่าธรรมเนียมแยกได้เป็น ๒ กรณี ได้แก่ การคิดค่าธรรมเนียมกรณีประชาชนทั่วไปและผู้ประกอบการ ในกรณีประชาชนทั่วไปนั้น มาตรา 51(3) กำหนดให้หน่วยงานผู้จัดการขยะ (Waste disposal authority) จัดสถานที่ที่ประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตของตนสามารถนำขยะไปทิ้งได้โดยไม่มีค่าใช้จ่ายสำหรับประชาชนที่อยู่อาศัยภายในเขตนั้น ๆ แต่มีอำนาจกำหนดค่าธรรมเนียมสำหรับประชาชนที่มีอยู่อาศัยในเขตของตนได้ และมาตรา 45(3) กำหนดไม่ให้เกิดค่าธรรมเนียมในการจัดเก็บขยะจากครัวเรือน เว้นแต่ในกรณีที่มีผู้ร้องขอให้มาเก็บขยะ และกำหนดให้มีการเก็บค่าธรรมเนียมเฉพาะในกรณีที่รัฐมนตรีกำหนดในระเบียบ (Regulations) โดยมาตรา 45(3)(b) กำหนดให้หน่วยงานเก็บขยะ (Waste collection authority) กำหนดค่าธรรมเนียมในอัตราที่สมควรได้ในกรณีดังกล่าว

ในกรณีผู้ประกอบการ มาตรา 45(4) กำหนดให้ผู้ร้องขอให้หน่วยงานเก็บขยะ (Waste collection authority) ทำการเก็บและกำจัดขยะประเภทอื่นใดนอกจากขยะครัวเรือน ในอัตราที่เหมาะสมโดยกำหนดให้เป็นหน้าที่ของหน่วยงานเก็บขยะ (Waste collection authority) และหน่วยงานผู้จัดการขยะ (Waste disposal authority) เป็นผู้กำหนดและจัดเก็บค่าธรรมเนียมดังกล่าวในอัตราที่เหมาะสม เว้นในกรณีที่เป็นการเกิดจากการประกอบธุรกิจซึ่งหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเห็นไม่สมควรให้มีการจัดเก็บค่าธรรมเนียม เนื่องจากในกรณีดังกล่าวผู้ประกอบการอาจใช้บริการเก็บขยะของเอกชน ได้แก่ ผู้ที่ได้รับอนุญาตจากผู้จัดการขยะตามกฎหมาย (holder of a waste management licence) หรือผู้จัดเก็บขยะที่มีการ

ควบคุม (Carrier of Controlled Waste) ซึ่งในกรณีดังกล่าวผู้ประกอบการจะต้องขอ Waste transfer note ซึ่งเป็นเอกสารชี้แจงรายละเอียดเกี่ยวกับสัญญาหรือข้อตกลงการจัดการขยะเป็นระยะเวลาอย่างน้อย ๒ ปีจากหน่วยงานปกครองระดับท้องถิ่น (Local Authority) นอกจากการจัดเก็บค่าธรรมเนียมแล้ว กฎหมาย Landfill Tax Regulation 1996 กำหนดให้มีการจัดเก็บภาษีจากผู้ประกอบการที่นำขยะมากำจัดด้วยวิธีการฝังกลบในสถานที่ฝังกลบ (landfill) ในอัตรา ๗๒ ปอนด์ต่อการทิ้งขยะปริมาณ ๑ ตัน โดยอัตราดังกล่าวจะขึ้นทุกปีในอัตราปีละ ๘ ปอนด์ตามรัฐมนตรีเห็นสมควร เพื่อเป็นมาตรการจูงใจให้ผู้ประกอบการกำจัดปริมาณขยะที่เกิดลงให้มีประสิทธิภาพสูงสุด

ฉ. อนุสรุป

จากกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการจัดการขยะของประเทศไทยจะเห็นได้ว่า กฎหมายการจัดการขยะในประเทศไทยมีอยู่หลายระดับ ตั้งแต่ชั้นกฎหมายของสหภาพยุโรป ซึ่งรัฐต้องคำนึงถึงในชั้นการกำหนดนโยบาย ส่วนในระดับพระราชบัญญัติมีการกำหนดมาตรการตามหลักการการลดปริมาณขยะและการนำขยะกลับมาใช้ (reduce reuse and recycle) นอกจากนี้ กฎหมายของประเทศไทยให้อำนาจแก่รัฐบาลท้องถิ่นในการจัดการดูแลการกำจัดขยะไว้มาก โดยมีการจัดตั้งหน่วยงานผู้จัดการขยะตามกฎหมาย (Waste Disposal Authority) ในระดับท้องถิ่นซึ่งสามารถให้สัมปทานบริษัทเอกชนทำหน้าที่เก็บและจัดการขยะและเป็นผู้กำหนดและเรียกเก็บค่าธรรมเนียมดังกล่าวในอัตราที่เหมาะสมจากผู้ประกอบการ ส่วนในกรณีประชาชนทั่วไป รัฐมีหน้าที่จัดให้มีที่ทิ้งขยะที่เหมาะสมและเพียงพอ มีการให้ข้อมูลเกี่ยวกับการแยกแยะประเภทขยะ และการนำขยะมา recycle โดยรัฐจะให้อำนาจเรียกเก็บค่าธรรมเนียมได้ในเฉพาะกรณีที่เป็นการอันตรายหรือขยะที่มีขนาดใหญ่เกิน และกฎหมายยังมีมาตรการการจัดเก็บภาษีเพื่อเป็นมาตรการจูงใจให้ผู้ประกอบการลดปริมาณขยะที่เกิดลงให้มีประสิทธิภาพสูงสุดอีกด้วย นับเป็นการสร้างความรับผิดชอบและแบ่งหน้าที่ให้ทุกภาคส่วนปฏิบัติตามหลักการการลดปริมาณขยะและการนำขยะกลับมาใช้ (reduce reuse and recycle)

กระแสความนิยมเกาหลี กับปัญหาการละเมิดลิขสิทธิ์

สุกฤษฎา ไชยภักดี*

๑. ความเป็นมา

พูลเฮ้าส์ เกิร์ลเจเนอเรชัน แดจังกึม กังนัมสไตลส์ ถ้าพูดชื่อเหล่านี้ไป หากเป็นปูชนียร่วมสมัยเชื่อว่าน้อยคนนักที่ไม่รู้จักกระแสที่กำลังมาแรงในยุคสมัยนี้ เพราะปัจจุบันกระแสเกาหลี (Korean Wave)^๑ หรือที่รู้จักกันอีกนามหนึ่งว่า “Hallyu” (ฮัลลยู) ได้แพร่กระจายไปเป็นทั่วกลุ่มคนทุกช่วงวัย จากเดิมที่หลายคนมองว่าเกาหลีได้เป็นเพียงประเทศเล็ก ๆ ที่มีวัฒนธรรมไม่โดดเด่นเท่ากับประเทศเพื่อนบ้านอย่างจีน หรือญี่ปุ่น ที่มีต้นทุนทางวัฒนธรรมสูง แต่เกาหลีได้ได้พยายามประชาสัมพันธ์ประเทศของตน และเผยแพร่วัฒนธรรมให้เป็นที่ยอมรับไปทั่วเอเชีย โดยหนึ่งในวิธีการที่ทำให้เกิดกระแสความนิยมเกาหลีคือ กระแส K-POP การสร้างจุดยืนให้กับศิลปิน ภาพยนตร์ ละครโทรทัศน์หรือซีรีส์ สื่อบันเทิงในรูปแบบต่าง ๆ จนเป็นที่นิยมอย่างถึงขีดสุดในระยะเวลา ๕ - ๑๐ ปีที่ผ่านมา จนกลายเป็นแบรนด์ทางวัฒนธรรม^๒ ติดอันดับไปทั่วเอเชีย โดยเฉพาะประเทศที่สื่อสามารถนำเสนอได้เสรีภายในประเทศไทย

๒. กระแสความนิยมเกาหลีในประเทศไทย

ปัจจุบันเป็นยุคแห่งกระแสโลกาภิวัตน์ที่การสื่อสารไร้พรมแดน เนื่องมาจากความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีสารสนเทศทำให้ระบบการสื่อสารมวลชนสามารถนำเสนอผ่านสื่อได้หลายช่องทางโดยเฉพาะระบบอินเทอร์เน็ตที่มีเครือข่ายครอบคลุมมากขึ้นกว่าในอดีตสามารถรับรู้ข่าวสารที่มาจากประเทศเกาหลีได้อย่างรวดเร็ว จนเกิดปรากฏการณ์ใหม่ในประเทศไทยช่วง ๔ - ๕ ปีมานี้ว่าเป็นยุคกระแสความนิยม

เกาหลี หมายความว่า ช่วงเวลาที่กระแสความนิยมของค่านิยมเกาหลีค่อย ๆ คืบคลานเข้าสู่กลุ่มคน จนเกิดพฤติกรรมเลียนแบบปฏิบัติตาม โดยวัฒนธรรมความเป็นเกาหลีจะแพร่กระจายมาในรูปแบบของภาพยนตร์ ละครโทรทัศน์ เพลง การนิยมบริโภคอาหาร และการท่องเที่ยวจนผู้ประกอบการหันมาดัดแปลงกิจการเป็นรูปแบบผสมผสานวัฒนธรรมกลืนอายุความเป็นเกาหลีมากขึ้นเพื่อให้สอดคล้องกับค่านิยม

* นักศึกษาฝึกงานจากมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ในฝ่ายแปลและให้ความเห็น กองกฎหมายต่างประเทศ สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

^๑ กระแสเกาหลี (Korean Wave) หมายถึง การแพร่ของวัฒนธรรมร่วมสมัยของเกาหลีได้ไปทั่วโลก คำนี้อันดับขึ้นในประเทศจีนเมื่อกลางปี ค.ศ. ๑๙๙๙

^๒ ชญาณ ลำภา, การศึกษาทัศนคติ การรับรู้ และพฤติกรรมบริโภคตามกระแสเกาหลีนิยม (วิทยานิพนธ์ ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต คณะสถิติประยุกต์ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, ๒๕๕๖), หน้า ๑

สมัยใหม่ รวมทั้งวงการภาพยนตร์ และละครโทรทัศน์ของไทยที่ต้องการตอบสนองแก่ผู้บริโภคสื่อบันเทิงเกาหลีโดยมีการนำภาพยนตร์และละครโทรทัศน์^๓ (ซีรีส์) เข้ามาฉายในประเทศไทย โดยสถานีโทรทัศน์ช่องแรกที่นำละครโทรทัศน์เข้ามาฉายคือ สถานีโทรทัศน์ช่อง ๕ จากเรื่อง Wish Upon a star (ลิขิตแห่งดวงดาว) ในปี ค.ศ. ๒๐๐๐ แต่ก็ยังไม่เป็นที่นิยมมากนัก ต่อมาในปี ค.ศ. ๒๐๐๓ ไอทีวีได้ฉายละครโทรทัศน์เกาหลีมาถึง ๑๔ เรื่อง จนกระทั่งในเดือนตุลาคมปี ค.ศ. ๒๐๐๕ สถานีโทรทัศน์ช่อง ๓ ได้นำละครเรื่อง Jewel in the Palace (แดจังกึม จอมนางแห่งวังหลวง)^๔ เป็นละครแนวย้อนยุคและปรากฏว่าได้รับความนิยมครอบครองใจ

ผู้บริโภคชาวไทยจนกลายเป็นจุดเริ่มต้นการเกิดกระแสนิยมเกาหลีในประเทศไทย ส่งผลให้นับแต่นั้นมีการนำละครโทรทัศน์หรือซีรีส์ในหลากหลายแนวเข้ามาฉายทางสถานีโทรทัศน์ช่องต่าง ๆ มากขึ้น

๓. ปัญหาจากกระแสความนิยมเกาหลี

การที่ทางสถานีโทรทัศน์สนองความต้องการของผู้บริโภคสื่อบันเทิงเกาหลีโดยการนำละครโทรทัศน์เข้ามาฉายในประเทศไทยอย่างต่อเนื่อง ซึ่งในความเป็นจริงจากมุมมองของผู้เป็นแฟนคลับนั้นเห็นว่า ยังไม่สนองความต้องการได้มากนัก เนื่องจากการรับชมผ่านช่วงเวลาเวลาที่สถานีโทรทัศน์กำหนดนั้นอาจไม่สะดวกกับกลุ่มคนดูส่วนใหญ่ที่เป็นนักศึกษาและกลุ่มคนวัยทำงานที่มักมีเวลาว่างไม่แน่นอนไม่สามารถรับชมตามเวลาที่สถานีโทรทัศน์ออกอากาศได้จึงหันมารับชมผ่านทางเลือกอื่น และที่สำคัญในแต่ละปีสถานีโทรทัศน์ของไทยจะเลือกซื้อลิขสิทธิ์เฉพาะบางเรื่องที่มีชื่อเสียงเข้ามาเท่านั้น ในขณะที่เหล่าผู้บริโภคต้องการความหลากหลายของ

สื่อหรือรายการวาไรตี้ของทางเกาหลีที่มากกว่านี้ ฉะนั้นจากกระแสความคลั่งไคล้วัฒนธรรมเกาหลีที่หลายคนมองว่าเป็นเพียงเรื่องบันเทิงทางจิตใจก็อาจนำมาสู่ปัญหาทางกฎหมายที่หลายคนคาดไม่ถึง โดยเฉพาะปัญหาการละเมิดลิขสิทธิ์จากการสำรวจพบว่า มีเว็บไซต์มากมายในประเทศไทยที่ถูกสร้างขึ้นอย่างผิดกฎหมายโดยเหล่าแฟนคลับชาวไทย เพื่อตอบสนองความต้องการแก่ผู้บริโภคให้สามารถรับชมได้อย่างรวดเร็วภายในเวลาไม่ถึง ๒๔ ชั่วโมงนับแต่สื่อบันเทิงชนิดนั้นได้ออกอากาศที่ประเทศเกาหลีได้ พร้อมคำแปลภาษาไทยเพื่ออรรถรสในการรับชมโดยไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายใด ๆ และสามารถเลือกรับชมได้หลากหลายรูปแบบตามที่ต้องการ ซึ่งเว็บไซต์ชื่อดังที่คนส่วนใหญ่รู้จักดี เช่น เว็บไซต์โคตรฮิต ที่มีจุดเด่นคือการนำมาเผยแพร่แบบเรียลไทม์ และลดปัญหาด้านภาษาโดยการแปลซับไตเติ้ลเป็นภาษาไทย มีให้เลือกรับชมทั้งแบบออนไลน์และดาวน์โหลดเก็บไว้ดูภายหลังซึ่งสามารถตอบโจทย์ผู้บริโภคสื่อเกาหลีอย่างพึงพอใจ ทำให้จากเว็บบอร์ดคนรักซีรีส์แดนโสมธรรมดา กลายมาเป็นเว็บไซต์ชื่อดังในช่วงเวลาสิบกว่าปีนี้ แต่ในที่สุดก็ถูกปิดตัวไปในช่วงปลายปี พ.ศ. ๒๕๕๙ เนื่องจากปัญหาการละเมิดลิขสิทธิ์ตามกฎหมายไทยที่มุ่งคุ้มครองการสร้างสรรคผลงานของบุคคล

^๓ ละครโทรทัศน์เกาหลี หรือที่นิยมเรียกว่า ซีรีส์เกาหลี (เกาหลี: 한국드라마) คือละครโทรทัศน์ในรูปแบบที่ผลิตเป็นภาษาเกาหลี
^๔ <https://th.wikipedia.org/wiki/ละครโทรทัศน์เกาหลี> (เข้าถึงเมื่อวันที่ ๑๗ กรกฎาคม ๒๕๖๐)

๔.

กฎหมายที่เกี่ยวข้อง

มาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. ๒๕๓๗ บัญญัติว่า “ลิขสิทธิ์” หมายความว่า สิทธิแต่ผู้เดียวที่จะกระทำการใด ๆ ตามพระราชบัญญัตินี้เกี่ยวกับงานที่ผู้สร้างสรรค์ได้ทำขึ้น กล่าวคือ เจ้าของมีสิทธิแต่ผู้เดียว (Exclusive right) ที่จะกระทำการใด ๆ อันเกี่ยวกับงานสร้างสรรค์ตามที่กฎหมายลิขสิทธิ์กำหนดไว้ ทั้งนี้ เพื่อให้การคุ้มครองงานอันมีลิขสิทธิ์จากการหาประโยชน์อันมิชอบของบุคคลอื่น

นอกจากนี้ลิขสิทธิ์ยังมีความหมายถึง ผลงานที่เกิดจากการใช้สติปัญญา ความรู้ความสามารถ และความวิริยอุตสาหะในการสร้างสรรค์งานให้เกิดขึ้นซึ่งถือว่าเป็นทรัพย์สินทางปัญญาประเภทหนึ่งที่มีคุณค่าทางเศรษฐกิจ และกฎหมายให้การคุ้มครองจากการทำละเมิดของบุคคลที่ไม่มีสิทธิตามกฎหมายในการทำซ้ำ ดัดแปลง และเผยแพร่ต่อสาธารณชน^๕

๕.

กรณีตัวอย่างการละเมิดลิขสิทธิ์

ในช่วงปีที่ผ่านมากรณีข่าวสั่งปิดเว็บไซต์ชื่อดัง (โคตรฮิต) ได้สร้างความเศร้าสลดใจให้กับผู้บริโภคสื่อเกาหลีเป็นอย่างมาก เมื่อกรมทรัพย์สินทางปัญญาได้ออกมาแถลงถึงกรณีดังกล่าวว่า การที่เว็บไซต์ของไทยนำละครโทรทัศน์เกาหลีมาเผยแพร่ พร้อมทั้งแปลเป็นซับภาษาไทยและให้คนเข้าไปชม โดยไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายทางอินเทอร์เน็ตขณะที่ละครกำลังออกอากาศโดยไม่ได้รับอนุญาตจากทางบริษัทผู้ผลิตสื่อในประเทศเกาหลี และประเทศไทยยังไม่มี การซื้อลิขสิทธิ์เข้ามา นั่นถือว่าการละเมิดทรัพย์สินทางปัญญาตาม มาตรา ๒๗^๖ แห่งพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. ๒๕๓๗ ที่แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๘ ใน ๒ ฐานความผิด คือ

(๑) การทำความผิดในการทำซ้ำ ดัดแปลงในการแปลภาษาเกาหลีเป็นภาษาไทย

(๒) การทำความผิดโดยการนำมาเผยแพร่ต่อสาธารณชน โดยไม่ได้รับอนุญาตจากเจ้าของลิขสิทธิ์

โดยทางเว็บไซต์โคตรฮิตได้ออกมาประกาศระบุว่า เนื่องจากทางสถานีโทรทัศน์ SBS และ MBC ของเกาหลีให้ทางกฎหมายของประเทศไทยดำเนินการให้โคตรฮิตหยุดเผยแพร่ในพื้นที่ไม่เช่นนั้นจะถูกดำเนินคดีตามกฎหมาย เว็บไซต์โคตรฮิตจึงจำเป็นต้องปิดดำเนินการไป

^๕ กรมทรัพย์สินทางปัญญา กระทรวงพาณิชย์. ความรู้ลิขสิทธิ์ ลิขสิทธิ์คืออะไร. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, ๒๕๔๔.

^๖ มาตรา ๒๗ การกระทำความผิดอย่างใดอย่างหนึ่งแก่งานอันมีลิขสิทธิ์ตามพระราชบัญญัตินี้ โดยไม่ได้รับอนุญาตตามมาตรา ๑๕ (๕) ให้ถือว่าเป็นการละเมิดลิขสิทธิ์ ถ้าได้กระทำความผิดต่อไปนี้

(๑) ทำซ้ำหรือดัดแปลง

(๒) เผยแพร่ต่อสาธารณชน

นอกจากนี้ หากเจ้าของเว็บที่นำซีรี่ย์เกาหลีมาให้ชมฟรี มีรายได้จากค่าโฆษณา และทำการค้าก็จะมีโทษทั้งทางแพ่งและอาญา โดยหากเป็นการทำเพื่อการค้าจะมีโทษจำคุกตั้งแต่ ๖ เดือนถึง ๔ ปี หรือปรับตั้งแต่ ๑ แสนถึง ๘ แสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ แต่หากไม่ทำเพื่อการค้าจะมีโทษปรับตั้งแต่ ๒ หมื่นถึง ๒ แสนบาท ส่วนโทษทางแพ่งถือเป็นความผิดส่วนตัว ที่เปิดโอกาสให้เจ้าของสิทธิที่เป็นผู้เสียหายจะเป็นผู้เรียกร้องเพื่อให้ได้รับการเยียวยาอย่างเหมาะสม^๗

กรณีการสั่งปิดเว็บไซต์ดังกล่าวอย่างเร่งด่วน เพราะการละเมิดลิขสิทธิ์ จนเกิดเป็นกรณีที่สร้างความสงสัยแก่เหล่าผู้บริโภคสื่อว่าการเผยแพร่ของเว็บไซต์ดังกล่าวตลอดเกือบสิบปีที่ผ่านมาทำไมถึงไม่ถูกสั่งปิด แต่กลับปล่อยให้ผ่านมาเป็นเวลานานทั้งที่มีการละเมิดลิขสิทธิ์มาตั้งแต่ต้น ผู้เขียนมองว่า ปัจจุบันประเทศไทยมีการพัฒนาระบบการสื่อสารทางโทรทัศน์ให้สามารถรับชมผ่านช่องทางดิจิทัลที่มีการนำละครโทรทัศน์เกาหลีเข้ามาฉาย โดยคนไทยสามารถรับชมได้ในระยะเวลาใกล้เคียงกับทางเกาหลี หรือซื้อลิขสิทธิ์เรื่องที่กำลังเป็นที่นิยมเข้ามาฉายในประเทศไทย บริษัทกลุ่มนี้อาจได้รับผลกระทบหากปล่อยให้มีการรับชมผ่านเว็บไซต์เหล่านี้ต่อไปจึงต้องดำเนินการปราบปรามอย่างเข้มงวดกว่าในอดีต

การแก้ไขปัญหาการละเมิดลิขสิทธิ์โดยการสั่งปิดเว็บไซต์เป็นการแก้ปัญหาที่ปลายเหตุ โดยวิธีการการสั่งปิดเว็บนั้นยังเป็นการแก้ปัญหาไม่ตรงจุด เพราะเมื่อเว็บหนึ่งถูก

ปิดไปก็จะมีการสร้างเว็บใหม่ ๆ ขึ้นมาแทนที่อยู่ตลอดเวลา กรณีนี้ผู้เขียนมองว่าควรแก้ปัญหาที่ต้นเหตุมากกว่าเพื่อให้การแก้ปัญหาเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ คือ จากการคลังโคล้ของแฟนคลับจนเริ่มมีความต้องการบริโภคสื่อมากขึ้น ทำให้ต้องมีการรับชมผ่านเว็บไซต์ที่ผิดกฎหมายอันเป็นการละเมิดลิขสิทธิ์จึงขอเสนอแนะว่า เพื่อให้เป็นการตอบโจทยที่ตรงประเด็นภาครัฐควรเปิดเว็บไซต์ที่ถูกกฎหมายขึ้นมาโดยไม่ทำให้เกิดการได้เปรียบเสียเปรียบกันระหว่างสถานีโทรทัศน์และกระทำในลักษณะเช่นเดียวกับเว็บไซต์ที่ถูกปิดไปอย่างเช่นในประเทศมาเลเซียและสิงคโปร์ที่แก้ปัญหานี้โดยการเปิดเว็บไซต์ “VIU” ขึ้นมาอย่างถูกกฎหมายให้สามารถรับชมโดยไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายพร้อมคำบรรยายที่เป็นภาษาอังกฤษ จึงเห็นว่าหากประเทศไทยสามารถดำเนินการเช่นนี้ได้ก็จะเป็นผลดีแก่ทุกฝ่ายมากกว่า เพราะถึงอย่างไรก็ปฏิเสธไม่ได้ว่าการกระทำของเว็บไซต์ดังกล่าวก็เป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้กระแสเกาหลีเกิดความนิยมขึ้นมาจนเป็นที่รู้จักอย่างในปัจจุบัน

ดังนั้น แม้การปรับเปลี่ยนทางวัฒนธรรมที่เป็นไปอย่างรวดเร็วในยุคที่การสื่อสารสามารถเข้าถึงได้ทุกกลุ่มคน ควรดำเนินไปอย่างรอบคอบการตอบโจทยให้ตรงประเด็นถือเป็นเรื่องสำคัญในการแก้ปัญหาอย่างมีประสิทธิภาพ แต่ทั้งนี้ต้องเกิดจากความร่วมมือของทุกภาคส่วนทั้งด้านผู้บริโภคและผู้ผลิตสื่อที่ต้องมีความเข้าใจกันและคำนึงถึงผลประโยชน์ของทุกฝ่ายจึงจะยุติปัญหาในเรื่องนี้ได้

^๗ <http://www.posttoday.com/social/general/465946> (เข้าถึงเมื่อวันที่ ๑๗ กรกฎาคม ๒๕๖๐)

ระบบคณะกรรมการ กับการบริหารราชการแผ่นดิน*

สถาบันพัฒนานักกฎหมายมหาชน

มาตรา ๗๗ วรรคสามของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย บัญญัติให้รัฐพึงใช้ระบบคณะกรรมการในกฎหมายเฉพาะกรณีที่จำเป็น ซึ่งคำว่า “พึง” ตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถานได้ให้ความหมายไว้ว่า “ควร” หรือ “ต้อง” แต่โดยที่มาตรา ๗๗ บัญญัติอยู่ในหมวด ๖ แนวนโยบายแห่งรัฐ ซึ่งบทบัญญัติในหมวดนี้ล้วนเป็นเรื่องที่บัญญัติไว้เพื่อประโยชน์ในการกำหนดนโยบายในการบริหารราชการแผ่นดิน หรือเป็นการกำหนดแนวทางในออกกฎหมายในอนาคตเท่านั้น แตกต่างจากบทบัญญัติในหมวด ๕ หน้าที่ของรัฐ ที่รัฐธรรมนูญใช้คำว่า “ต้อง” ซึ่งมีลักษณะเป็นบทบังคับให้เป็นหน้าที่ของรัฐ และก่อให้เกิดสิทธิของประชาชน ดังนั้น มาตรา ๗๗ จึงเป็นบทบัญญัติที่มีลักษณะเป็นการกำหนดให้รัฐทำเท่าที่ทำได้เท่านั้น แต่ไม่ใช่บทบังคับ

มาตรา ๗๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยนั้นสามารถ วรรคหนึ่ง เป็นเรื่องการวางนโยบาย (policy) ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับกฎหมาย รัฐควรจะมีนโยบายอย่างไร กล่าวคือ รัฐพึงออกกฎหมายเพียงเท่าที่จำเป็น และยกเลิกหรือปรับปรุงกฎหมายที่หมดความจำเป็นหรือไม่สอดคล้องกับสภาพการณ์ หรือที่เป็นอุปสรรคต่อการดำรงชีวิตหรือการประกอบอาชีพโดยไม่ชักช้าเพื่อไม่ให้เป็นภาระแก่ประชาชน และดำเนินการให้ประชาชนเข้าถึงตัวบทกฎหมายต่าง ๆ ได้โดยสะดวกและสามารถเข้าใจกฎหมายได้ง่าย

วรรคสองเป็นเรื่องกระบวนการ (process) ในการออกกฎหมาย ไม่ว่าจะเป็นกระบวนการก่อนออกและหลังออกกฎหมาย โดยก่อนออกกฎหมายรัฐพึงจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้อง ต้องมีการศึกษาวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมายอย่างรอบด้าน กล่าวคือ หากกฎหมายนั้นออกมา จะมีผลกระทบต่อประมาณ สิทธิเสรีภาพ เศรษฐกิจ สังคม หรือความมั่นคงอย่างไร โดยการรับฟังความคิดเห็นนั้นต้องจัดทำอย่างเป็นระบบ รวมทั้งนำผลการรับฟังความคิดเห็นมาจัดทำเป็นรายงานเปิดเผยต่อประชาชน และนำมาประกอบการพิจารณาในกระบวนการตรากฎหมายทุกขั้นตอน ทั้งในการพิจารณาของ

* การบรรยายของ นายวิชณุ เครืองาม รองนายกรัฐมนตรี ในการอบรมหลักสูตรผู้บริหารงานด้านกฎหมายภาครัฐระดับสูง รุ่นที่ ๖ ณ โรงแรมเซ็นทรา บายเซ็นทารา ศูนย์ราชการฯ วันที่ ๒๖ กรกฎาคม ๒๕๖๐ จัดโดยสถาบันพัฒนานักกฎหมายมหาชน สรุปความโดยกองหลักนิติบัญญัติ สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

คณะรัฐมนตรี คณะกรรมการกฤษฎีกา ฝ่ายนิติบัญญัติ รวมทั้งองค์กรอิสระ และเมื่อกฎหมายมีผลใช้บังคับแล้ว ได้กำหนดกระบวนการ หลังการออกกฎหมาย คือ ต้องมีการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมายทุกรอบระยะเวลาที่กำหนด ทั้งนี้ ตามพระราชกฤษฎีกา การทบทวนความเหมาะสมของกฎหมาย พ.ศ. ๒๕๕๘ โดยมีการทบทวนทุก ๕ ปี หากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องไม่ดำเนินการ คณะกรรมการพัฒนากฎหมายมีอำนาจดำเนินการเองได้โดยใช้ค่าใช้จ่ายของส่วนราชการเจ้าของกฎหมายนั้น

วรรคสามเป็นเรื่องของเนื้อหาสาระ (content) ของกฎหมายทุกฉบับ โดยกำหนดให้แนวนโยบายของรัฐเกี่ยวกับ เนื้อหาสาระของกฎหมาย มี ๕ เรื่อง คือ ๑) ระบบกรรมการให้มีเพียงเท่าที่จำเป็น ๒) ระบบอนุญาตให้มีเพียงเท่าที่จำเป็น ๓) กำหนดหลักเกณฑ์การใช้ดุลพินิจของเจ้าหน้าที่ ๔) กำหนดระยะเวลาในการปฏิบัติตามขั้นตอนต่าง ๆ ในกฎหมายให้ชัดเจน และ ๕) โทษอาญาต้องใช้เฉพาะความผิดร้ายแรง

ระบบคณะกรรมการเป็นความสะอาดอย่างหนึ่งในการปฏิบัติราชการ มีประโยชน์ ๓ ประการ คือ

➤ **ประการที่หนึ่ง** ทำให้เกิดความรับผิดชอบร่วมกัน เนื่องจากเป็นการระดมความคิดเห็นร่วมกัน เช่น การออกกฎหมาย ที่มีผู้เกี่ยวข้องจำนวนมากอาจถูกคัดค้านต่อต้าน จึงจำเป็นต้องรับฟังความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้องทุกด้าน เช่น พระราชกำหนด การบริหารการทำงานของคนต่างด้าวฯ กำหนดให้ดำเนินการในรูปแบบระบบคณะกรรมการ ซึ่งมีตัวแทนของฝ่ายนายจ้างและ ลูกจ้าง ซึ่งเป็นผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทั้งสิ้น ย่อมทำให้การทำงานราบรื่นได้

➤ **ประการที่สอง** ทำให้เกิดการแบ่งปันความรู้และประสบการณ์ร่วมกัน

➤ **ประการที่สาม** ทำให้เกิดการแบ่งปันความเสี่ยงด้านต่าง ๆ ร่วมกัน ไม่ว่าจะเป็ความเสี่ยงต่อการกระทำความผิด หรือถูกต้อง ความเสี่ยงที่จะเกิดอำนาจมืดเข้าแทรกแซงครอบงำ

ประเทศไทยในสมัยก่อน ไม่มีการใช้อำนาจในระบบ คณะกรรมการ โดยจะเป็นการมอบอำนาจให้บุคคลคนเดียว เช่น รัชกาลที่ ๕ มอบอำนาจให้เจ้าพระยาศรีสุริยวงศ์ถือพระแสงดาบ อาญาสิทธิ (ดาบตราพระอาทิตย์และตราพระจันทร์ (ตราสุริยมณฑลและจันทร์มณฑล)) มีอำนาจตัดสินและสำเร็จโทษคนได้ โดยไม่ต้องนำความกราบบังคมทูล

ต่อมาเริ่มมีกรรมการกรมการเมือง ทำหน้าที่ เป็นที่ปรึกษาเจ้าเมือง และพัฒนาเป็นกิจจะลักษณะ ในสมัยรัชกาลที่ ๕ เรียกว่า “คอมมิตตี” ให้มีคอมมิตตีจัดการ เรื่องโน่นนี่ต่าง ๆ เพื่อระดมสรรพความรู้เข้าช่วยกัน

ในสมัยรัชกาลที่ ๖ ได้กำหนดใช้คำว่า “กรมสัมปาทิก” แปลว่า ผู้รับผิดชอบร่วมกัน เช่น สภาอุณาโลมแดง เนติบัณฑิตยสภา จะมีคณะกรรมการสัมปาทิกทำหน้าที่ในเรื่องต่าง ๆ และต่อมา จึงเปลี่ยนมาใช้คำว่า “คณะกรรมการ”

เมื่อมีการตั้งคณะกรรมการจำนวนมากมา หลายคณะ กรรมการชุดใดมีองค์ประกอบเป็นจำนวนมากเกิน ๔๐ คนขึ้นไป จะเปลี่ยนไปใช้คำว่า “สภา” เช่น ในการร่าง รัฐธรรมนูญ ไม่ต้องการให้บุคคลเพียงคนเดียวเป็นผู้ร่าง จึงเสนอให้มีคณะกรรมการเป็นผู้ร่าง โดยเรียกว่า สภาร่าง รัฐธรรมนูญ หรือเมื่อมีการจัดตั้งรัฐบาลแบบรัฐบาลผสม ระบบ คณะกรรมการจึงถูกนำมาใช้ในการแก้ปัญหาหลาย ๆ เรื่อง รวมทั้งการยกร่างกฎหมาย

ข้อเสียของระบบคณะกรรมการ คือ

➤ **ประการที่หนึ่ง** เสียเวลาเพราะการพิจารณาในระบบคณะกรรมการใช้เวลานาน

➤ **ประการที่สอง** เสียค่าใช้จ่าย เช่น เบี้ยประชุม ค่าเดินทาง

➤ **ประการที่สาม** ไม่มีการแบ่งปันความเสี่ยงหรือแบ่งปันองค์ความรู้ระหว่างกัน (ขาดธรรมาภิบาล) เช่น มีคณะกรรมการที่ไม่มาประชุม การพิจารณาปัญหาที่ต้องการความเห็นของกรรมการผู้เชี่ยวชาญในเรื่องนั้นพิจารณาก็ขาดไป หรือกรรมการมาประชุมแต่ออกไปก่อน หรือกรรมการมาแต่ไม่แสดงความเห็น ทำให้กรรมการที่ไม่ได้ประชุมหรือไม่แสดงความเห็นไม่ต้องแบ่งปันความรับผิดชอบในเรื่องที่พิจารณา ข้อที่น่าคิด คือ ระหว่างกรรมการที่ไม่มาประชุมกับกรรมการที่มาประชุมแต่ไม่แสดงความคิดเห็น ควรจะเลือกแบบไหนจะดีกว่ากัน

โดยที่คณะกรรมการหลายคณะมีองค์ประกอบจำนวนมากและเป็นผู้บริหารระดับสูง ทำให้บางครั้งการเรียกประชุมเป็นไปได้ยาก การดำเนินการในรูปคณะกรรมการจึงไม่บรรลุวัตถุประสงค์ จึงมีข้อหรือมาที่สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาว่า ในกรณีที่มีการประชุมทางไกลผ่านจอภาพ (teleconference) มีประเด็นปัญหาว่า หากนับกรรมการที่มาประชุมในห้องประชุมไม่ครบองค์ประชุม จะนับกรรมการที่ไม่อยู่ในห้องประชุม แต่ประชุมทางไกลผ่านจอภาพ (teleconference) รวมเป็นองค์ประชุมได้หรือไม่ และจะเบิกเบี้ยประชุมรวมทั้งลงมติได้หรือไม่ ซึ่งคณะกรรมการกฤษฎีกาให้ความเห็นว่าไม่สามารถกระทำได้ เนื่องจากกฎหมายใช้คำว่า “มาประชุม” ดังนั้น จึงต้องนับเฉพาะกรรมการที่มาประชุมในห้องจริงๆ เท่านั้น ด้วยเหตุนี้ คณะรักษาความสงบแห่งชาติจึงได้มีการออกคำสั่งเกี่ยวกับการประชุมผ่านทางอิเล็กทรอนิกส์เพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าว โดยให้กรรมการที่ประชุมทางไกลผ่านจอภาพถือเป็นองค์ประชุมและลงมติได้

บางครั้งมีการใช้ระบบคณะกรรมการในลักษณะเป็นวิชามาร คือ เป็นการถ่วงเวลาในเรื่องต่าง ๆ หรือกรรมการไม่เข้าประชุมในวาระนั้นเพราะไม่กล้าตัดสินใจลงมติกฎหมายบางฉบับ เช่น กฎหมายว่าด้วยบริษัทมหาชนจำกัดจึงบัญญัติให้กรรมการที่ร่วมลงมติต้องร่วมรับผิดชอบกับบริษัท และมีบทบัญญัติว่ากรณีที่กรรมการผู้ใดไม่ได้เข้าร่วมประชุม ถ้าที่ประชุมมีมติอย่างไรแล้วไม่ปฏิเสธภายใน ๗ วันหลังจากการประชุมสิ้นสุด กรรมการนั้นต้องรับผิดชอบด้วย ซึ่งผู้บรรยายไม่เห็นด้วยกับบทบัญญัติในลักษณะนี้

ระบบคณะกรรมการต้องมีเฉพาะที่จำเป็น คำว่า “จำเป็น” ที่ต้องนำมาพิจารณานั้น ได้แก่ ระบบกรรมการควรมีหรือไม่ และถ้าต้องมีระบบกรรมการ จำนวนกรรมการ คุณสมบัติของกรรมการ ประเภทกรรมการ ไม่ว่าจะเป็นกรรมการโดยตำแหน่งหรือกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ รวมทั้ง

ผู้ดำรงตำแหน่งประธานกรรมการเป็นเรื่องที่ต้องนำมาพิจารณาด้วยตัวอย่างเช่นปัญหาในการตรวจพิจารณาร่างกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมือง มีประเด็นพิจารณาว่า ประธานกรรมการพิจารณาคนเข้าเมืองควรเป็นตำแหน่งใดระหว่างปลัดกระทรวงมหาดไทยหรือผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ

บางครั้งการทำงานในระบบคณะกรรมการทำให้เป็นปัญหาขึ้นสู่การพิจารณาของศาล เช่น ในการประชุมสภามหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช กรรมการแจ้งต่อที่ประชุมว่า ถ้าพิจารณากันแบบนี้ก็คงทำงานด้วยไม่ได้ แล้วยื่นของขาให้ประธานฯ แต่ประธานไม่ได้แกะอ่าน กรรมการบางท่านเห็นว่าเมื่อมีการยื่นใบลาออก ย่อมพ้นจากตำแหน่งกรรมการไปแล้ว แต่ในการประชุมครั้งต่อมารกรรมการดังกล่าวยังมาประชุมตามปกติ และมีการแต่งตั้งกรรมการท่านนั้นเป็นกรรมการสรรหาอธิการบดีอีกด้วย แต่มีผู้คัดค้านว่ากรรมการนั้นพ้นจากตำแหน่งกรรมการไปแล้ว ไม่อาจแต่งตั้งอีกได้ จึงฟ้องเป็นคดีต่อศาลปกครอง

ระบบคณะกรรมการที่ดีต้องมีการคำนึงถึงเรื่องต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องหลายเรื่อง เช่น ความจำเป็นต้องมีคณะกรรมการคณะนั้นหรือไม่ องค์ประกอบและจำนวนของคณะกรรมการควรประกอบด้วยตำแหน่งใด วาระการดำรงตำแหน่งควรกำหนดเท่าใด และเมื่อครบวาระการดำรงตำแหน่งจะดำเนินการต่อไปอย่างไร รวมทั้งเรื่องผลประโยชน์ทับซ้อนและค่าตอบแทนหรือเบี้ยประชุมด้วย ทั้งนี้ เพื่อให้ระบบคณะกรรมการดำเนินการได้อย่างมีธรรมาภิบาล

ปัจจุบันระบบคณะกรรมการยังมีประเด็นปัญหาที่ต้องพิจารณาอีกหลายเรื่อง และเป็นปัญหามากขึ้นเรื่อย ๆ ซึ่งมีผลให้ระบบคณะกรรมการติดขัดและไม่สามารถดำเนินการต่อไปได้ จึงเป็นหน้าที่ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องที่จะต้องศึกษาและหาทางแก้ไขปรับปรุงปัญหาดังกล่าวต่อไป

การสัมมนาเชิงปฏิบัติการ

เรื่อง การมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผลการปฏิบัติราชการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๐ และกำหนดแนวทางการปฏิบัติราชการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๑

กลุ่มพัฒนาระบบบริหาร

นายดิศทัต โทตระกิตย์ เลขาธิการคณะกรรมการ กฤษฎีกา เป็นประธานในพิธีเปิดสัมมนา เรื่อง การมีส่วนร่วม ในการติดตามและประเมินผลการปฏิบัติราชการ ประจำปี งบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๐ และกำหนดแนวทางการปฏิบัติ ราชการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๑ ระหว่างวันที่ ๒๒ - ๒๔ กันยายน พ.ศ. ๒๕๖๐ ณ โรงแรมรอยัลพลาคลิฟ บีช รีสอร์ท จังหวัดระยอง ให้แก่ข้าราชการและเจ้าหน้าที่ของ สำนักงานฯ จำนวน ๑๗๓ คน

โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ข้าราชการและเจ้าหน้าที่ ของสำนักงานฯ มีส่วนร่วมในการกำหนดทิศทางการปฏิบัติ ราชการร่วมกัน ติดตามผลการประเมินส่วนราชการตาม มาตรการปรับปรุงประสิทธิภาพในการปฏิบัติราชการและ ผลดำเนินงานตามแผนงาน/โครงการตามแผนปฏิบัติราชการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๐ รวมทั้งรับฟังและแลกเปลี่ยน ความคิดเห็นจากบุคลากรในหน่วยงานในการติดตาม แผนงาน/โครงการต่าง ๆ และการปฏิบัติราชการตามการ ประเมินส่วนราชการตามมาตรการปรับปรุงประสิทธิภาพใน การปฏิบัติราชการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๐ เพื่อนำ ไปพัฒนาปรับปรุงกระบวนการปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพ

ยิ่งขึ้น ทำให้ข้าราชการและเจ้าหน้าที่ของสำนักงานฯ ได้รับ ทราบนโยบายและทิศทางการดำเนินงานของสำนักงานฯ ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๑ เพื่อนำไปใช้เป็นกรอบแนวทาง การปฏิบัติราชการได้อย่างมีประสิทธิภาพ

การจัดการสัมมนาครั้งนี้มีการจัดกิจกรรมศึกษาดูงาน สวนสมุนไพรมณีจพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี อำเภอมือง จังหวัดระยอง การศึกษาดูงานเรือหลวงจักรีนฤเบศร อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี และมีการจัดกิจกรรมเพื่อรับผิดชอบต่อสังคม (CSR) “กฤษฎีกาอาสา พาซัดบ่อเต่า” ณ ศูนย์อนุรักษ์ พันธุ์เต่าทะเล กองทัพเรือ อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี ด้วยการนำ ข้าราชการและเจ้าหน้าที่ของสำนักงานฯ ซัดบ่อเต่า เพื่อเป็นการ ปลุกจิตสำนึกและร่วมกันอนุรักษ์พันธุ์เต่าทะเลให้อยู่คู่ทะเลไทย สืบไป ซึ่งกิจกรรมดังกล่าวทำให้บุคลากรของสำนักงานฯ ได้ตระหนักถึงความสำคัญในการทำประโยชน์เพื่อส่วนรวมและ สังคม และเป็นการเสริมสร้างความสามัคคี การทำงานเป็นทีม อย่างเข้มแข็งอีกด้วย

▲ นายดิสทัต โทตระกิตย์ เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา เป็นประธานในพิธีเปิดการสัมมนาเรื่อง “การปฏิบัติงานของกรรมการกฤษฎีกา กรรมการพัฒนากฎหมาย กรรมการประมวลกฎหมาย และกรรมการวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง ภายใต้บทบัญญัติมาตรา ๗๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย” และร่วมอภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและประสบการณ์ เมื่อวันที่ ๒ ตุลาคม ๒๕๖๐ ณ โรงแรมเดอะ เบอร์เคลีย์ ประตูนํ้า โดยมีวิทยากรผู้ทรงคุณวุฒิประกอบด้วย นายมิชัย ฤชุพันธุ์ ประธานกรรมการกฤษฎีกา คณะที่ ๑ และประธานกรรมการพัฒนากฎหมาย ศาสตราจารย์ ดร.วิษณุ เครืองาม รองนายกรัฐมนตรีและประธานกรรมการกฤษฎีกา คณะที่ ๒ ศาสตราจารย์กิตติคุณ ดร.บวรศักดิ์ อุวรรณโณ ประธานกรรมการกฤษฎีกา คณะที่ ๑๓ ศาสตราจารย์คณิ่ง ภาไชย ประธานกรรมการพิจารณาปรับปรุงประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาและศาสตราจารย์ดร.กมลชัย รัตนสากววงศ์ กรรมการกฤษฎีกา และประธานกรรมการวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง

▲ นายดิสทัต โทตระกิตย์ เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา เป็นประธานพิธีเปิดการสัมมนาเรื่อง “บทบาทและภารกิจของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ภายใต้บทบัญญัติมาตรา ๗๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย” เมื่อวันที่ ๓ ตุลาคม ๒๕๖๐ ณ โรงแรมเดอะ สุกโศล กรุงเทพฯ โดยมีผู้บริหารสำนักงานฯ ร่วมเป็นวิทยากรประกอบด้วย นางสาวจรรุวรรณ เสงตระกูล รองเลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา นายวรรณชัย บุญบำรุง รองเลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา นายปกรณ์ นิลประพันธ์ รองเลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา และนางพงษ์สวาท ภายอรุณสุทธิ กรรมการร่างกฎหมายประจำ โดยมีผู้อำนวยการกองกฎหมายที่เกี่ยวข้องร่วมการอภิปราย ผู้เข้าร่วมการสัมมนาฯ ประกอบด้วยข้าราชการและเจ้าหน้าที่ของสำนักงานฯ

ประโยชน์ที่ประชาชนจะได้รับจากร่างพระราชบัญญัติ การขนส่งทางบก พ.ศ.

สาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติ

๑. ให้มีคณะกรรมการควบคุมการขนส่งทางบกกลาง เพื่อทำหน้าที่ในการเสนอนโยบาย และคณะกรรมการควบคุมการขนส่งทางบกจังหวัด ทำหน้าที่ในการกำกับและควบคุมการขนส่งทางบกในเขตจังหวัด

๒. ทะเบียนรถและภาษีการใช้รถ โดยแบ่งรถเป็น ๒ ประเภท คือ รถส่วนบุคคล และรถสาธารณะ

๒.๑ ให้มีกองทุนเพื่อความปลอดภัยในการใช้รถใช้ถนน เพื่อเป็นทุนใช้จ่ายในการส่งเสริมและสนับสนุนด้านความปลอดภัย และให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยจากการใช้รถใช้ถนน

๒.๒ ให้อธิบดีมีอำนาจนำหมายเลขที่เป็นที่นิยมออกประมูล เงินที่ได้จากการประมูลให้ส่งเข้ากองทุนเพื่อความปลอดภัยในการใช้รถใช้ถนน

๒.๓ การแก้ไขส่วนควบหรือเครื่องอุปกรณ์ของรถ ถ้าเป็นสาระสำคัญของรถต้องได้รับอนุญาตจากนายทะเบียนและผ่านการตรวจสภาพก่อน หากไม่ใช่สาระสำคัญเจ้าของรถดำเนินการได้โดยไม่ต้องขออนุญาต

๒.๔ เจ้าของรถมีหน้าที่ชำระภาษีการใช้รถไม่ว่าจะใช้หรือไม่ใช้รถนั้นก็ตาม เว้นแต่จะแจ้งไม่ใช้รถนั้น หากค้างชำระภาษีเกิน ๓ ปี ให้ระงับทะเบียนรถ

๓. ผู้ที่จะขับรถต้องได้รับใบอนุญาตขับรถ ซึ่งใบอนุญาตแบ่งเป็น ๒ ประเภท ได้แก่ ใบอนุญาตขับรถบุคคลชั่วคราว และใบอนุญาตขับรถบุคคล โดยแบ่งตามลักษณะของรถ ทั้งนี้ ผู้ที่จะขับรถบางลักษณะหรือรถที่มีการใช้งานบางประเภทต้องมีใบรับรองการขับรถด้วย

๔. ผู้เก็บค่าโดยสาร นายตรวจ หรือผู้บริการจะต้องมีใบอนุญาตเป็นผู้ประจำรถ

๕. สถานสอนขับรถ สนามฝึกหัดขับรถ และผู้สอนขับรถ

๕.๑ สถานสอนขับรถต้องได้รับใบอนุญาตเป็นนิติบุคคล (บริษัทจำกัดหรือบริษัทมหาชน) และไม่เป็นคนต่างด้าว

๕.๒ ผู้สอนขับรถต้องได้รับใบอนุญาต และสังกัดสถานสอนขับรถ จะเป็นผู้สอนอิสระไม่ได้

๖. ผู้ที่จะจัดตั้งสถานตรวจสภาพรถต้องได้รับใบอนุญาตเป็นนิติบุคคล (ห้างหุ้นส่วนสามัญ ห้างหุ้นส่วนจำกัด บริษัทจำกัด หรือบริษัทมหาชน) และไม่เป็นคนต่างด้าว โดยใบอนุญาตตรวจสภาพรถ มี ๓ ประเภท

๖.๑ ใบอนุญาตแบบที่หนึ่ง สำหรับตรวจสภาพรถทุกประเภท

๖.๒ ใบอนุญาตแบบที่สอง สำหรับตรวจสภาพรถที่น้ำหนักไม่เกิน ๓,๐๐๐ กิโลกรัม

๖.๓ ใบอนุญาตแบบที่สาม สำหรับตรวจสภาพรถจักรยานยนต์

๗. การประกอบการขนส่ง แบ่งเป็น ๓ ประเภท ได้แก่ การประกอบการขนส่งประจำทาง ไม่ประจำทาง และส่วนบุคคล โดยผู้ที่ประกอบกิจการขนส่งต้องได้รับใบอนุญาตจากนายทะเบียน

๘. การประกอบการขนส่งโดยรถแท็กซี่หรือรถบริการ ต้องได้รับใบอนุญาต และเป็นนิติบุคคล (ห้างหุ้นส่วนจดทะเบียน ห้างหุ้นส่วนจำกัด บริษัทจำกัด บริษัทมหาชน หรือสหกรณ์จำกัด)

๙. การขนส่งโดยรถจักรยานยนต์สาธารณะ กำหนดให้มีคณะกรรมการรถจักรยานยนต์สาธารณะประจำกรุงเทพมหานคร และประจำจังหวัด มีหน้าที่จัดระเบียบการขนส่งโดยรถจักรยานยนต์สาธารณะ โดยผู้จดทะเบียนรถจักรยานยนต์สาธารณะต้องเป็นบุคคลธรรมดาและเป็นเจ้าของรถ สามารถจดทะเบียนได้เพียงคนเดียว ทั้งนี้ ผู้จดทะเบียนต้องเป็นผู้ขับรถเพื่อรับจ้าง ห้ามให้บุคคลอื่นขับรถของตนเพื่อรับจ้าง ยกเว้นคู่สมรสหรือบุตรเจ้าของรถ

๑๐. กำหนดการขนส่งระหว่างประเทศมี ๓ ประเภท ได้แก่ การขนส่งระหว่างประเทศประจำทาง ไม่ประจำทาง และส่วนบุคคล โดยผู้ขอรับใบอนุญาตต้องมีคุณสมบัติเช่นเดียวกับผู้ได้รับใบอนุญาตประกอบการขนส่ง

๑๑. ให้มีสถานีขนส่งเพื่อเป็นจุดขนถ่ายคนโดยสาร สินค้า หรือเป็นจุดพักรถ โดยสถานีขนส่งแบ่งเป็นสถานีขนส่งคนโดยสาร และสถานีขนส่งสินค้า

๑๒. ให้รัฐมนตรีมีอำนาจออกประกาศควบคุมการใช้ยานพาหนะทางบกอื่น ซึ่งเคลื่อนที่บนถนนโดยใช้กำลังคนหรือสัตว์ เช่น การออกใบอนุญาตขับขี่ การจดทะเบียนยานพาหนะ เป็นต้น

๑๓. ให้อธิบดีหรือผู้ได้รับมอบหมายเข้าไปในสถานที่ประกอบการเพื่อทราบข้อเท็จจริงและตรวจสอบบัญชี หรือเอกสารอื่นของผู้ขอรับใบอนุญาตตามกฎหมายนี้

๑๔. กำหนดหลักเกณฑ์การอุทธรณ์คำสั่งทางปกครอง สำหรับการปฏิบัติตามกฎหมายนี้

๑๕. แก้ไขอัตราโทษสำหรับผู้ฝ่าฝืนให้มีความเหมาะสมมากยิ่งขึ้น

โดยประโยชน์ที่ประชาชนจะได้รับคือ เนื่องจากพระราชบัญญัติการขนส่งทางบก พ.ศ. ๒๕๒๒ และพระราชบัญญัติรถยนต์ พ.ศ. ๒๕๒๒ ซึ่งเป็นกฎหมายปัจจุบันที่มีวัตถุประสงค์เกี่ยวกับการควบคุมการใช้รถเช่นเดียวกัน แต่บทบัญญัติบางประการในกฎหมายทั้งสองฉบับดังกล่าวยังไม่สอดคล้องกันไปในแนวทางเดียวกัน และบางเรื่องได้บัญญัติซ้ำซ้อนกัน ทำให้ประชาชนต้องปฏิบัติตามกฎหมายเกิดความยุ่งยากและสับสน รวมทั้งเป็นปัญหาในการใช้บังคับกฎหมาย ดังนั้น การนำหลักการของกฎหมายว่าด้วยการขนส่งทางบกและกฎหมายว่าด้วยรถยนต์ ซึ่งมีสาระสำคัญเกี่ยวกับหลักเกณฑ์การใช้รถ การจดทะเบียนรถ การเก็บภาษีการใช้รถ การประกอบการขนส่งทางบก สถานีขนส่ง ตลอดจนอำนาจหน้าที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่ในการควบคุมดูแลและจัดระเบียบการขนส่งทางบก โดยกำหนดรวมเข้าด้วยกันเป็นกฎหมายฉบับเดียว ย่อมส่งผลให้ประชาชนได้รับประโยชน์จากการที่มีกฎหมายที่ทันสมัยและสอดคล้องกับข้อเท็จจริงในปัจจุบัน